UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Commentariorvm Primæ Secundæ Divi Thomæ Aqvinatis Copiossimvs Index.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72772

Visual Library

COMMENTARIORVM PRIMÆ SECVNDAE DIVI THOMAE AQVINATIS COPIOSSIMVS INDEX,

ACTIO omnis humana quantumcumq; vitiosa, continetur sub genere actionis humanæ, quæstio. 18. articu. 4. fol. 41. col. 2. D

Actiua dupliciter inueniuntur, s. inesse naturę, & inesse apprehensio, q. 23. arti. 4. fol. 57. columna 1. D

Per actiuorum differentiam secundum naturam, & secundum virtutē, litera vult quòd passiones non distinguuntur penes distinctionem naturarum agentium, sed virtutum quæ ad differentias apprehensionis spectāt, obiectum namque appetitus non est res, sed res apprehensa, q. 23. ar. 4. folio 57. colum. 2. C

Commune est omni actiuo si agit, proximum esse passo, quæstio. 30. ar. 2. fol. 67. colum. 1. E

Actiuum cum respondeat effectui, & per hoc respondeat etiam patienti, quia agit in eum suum effectum, non est intelligibile quòd extrema proportionis actiui ad passiuum adæquentur, & actiui, & effectus non, quæstio. 54. ar. 4. folio 118. col. 2. B

Actus omnis qui actualiter a sola est imaginatione, quāuis possit subesse imperio rationis, non est in genere moris. q. 18. artic. 9. fol. 44. col. 2. C

Aliud est loqui de actibus absolutè, aliud vt sunt obiecta, aliud vt sunt in rerum natura, aliud vt sunt in executione, quæstione, q. 20. art. 1. fol. 49. columna 2. A

Actus simpliciter est nobilior & melior habitu, sicut actus simpliciter actu permisto potentiæ, secundum quid autem habitum actu esse nobiliorem non incōuenit, q. 71. arti. 3. fol. 149. col. 2. E

Actus voluntatis sumitur dupliciter, vno modo secūdum se, alio modo vt est forma, seu cōditio actuum exteriorum humanorum, quæstione 20 articulo 1. folio 49. columna 1. A

Actui interioris volūtatis qui comparatur ad exteriorem, sicut formale ad materiale, qui est actus imperans, non accidit ordinari in alium finem, quæst. 18. art. 6. ad secundum, folio 42. colum. 2. F

Actus exterior sumitur tripliciter, primo secundū id præcise quod habet a potentia executiua, & re, tempore, loco, secluſa obedientia voluntatis: secūdo vt est compositum ex supradictis, & actu voluntatis: tertio secundum id quod habet ex se, & quod participat ex actu voluntatis, ibidem.

Actus imperās & imperatus, siue interior & exterior, licet sint unus numero actus, non vt simplex, sed vt compositus, non frustra, nec per accidens quæritur quid ex quo procedat, sicut nec in naturalibus quando vnum numero constat ex pluribus non per accidens, nec frustra quæritur quid ex quo in alterum redundet, quæst. 20. artu. 3. fol. 50. col. 4. I

Cum actus humani dicuntur iuxta diuersitatem motiuorum specificari, intelligendum est de motiuis in genere causæ finalis, & non effectiuæ, ideſt de his quæ mouent vt fines, ideſt, de intentionis finibus, & non de his quæ mouent pure actiue, quæstio. 74. articulo 3. & 8. folio 52. columna 4. H

Actus omnes morales sunt immanētes, formaliter loquēdo: cum enim subiectum moralitatis sit actus voluntatis, oportet actum inquantum voluntarium sumi, cum sumitur inquantum moralis, quæstione 76. ar. 2. fol. 159. columna 4. I

Actus omnis debet habere finem, quia omne agens agit propter finem, q. 18. ar. 9. fol. 43. col. 1. A

Actus appetitus sensitiui sortiti sunt præ alijs nomen passionis, eo p passionem corporalem habēt annexam, alij vero hoc non exigentes in communi remanserunt operationis vocabulo, q. 60. ar. 2. fol. 122. colum. 4. F

Actus nō solum est moraliter bonus ex obiecto, sed etiam bonitatem primam, & specificam habet ab eo, quæſ. 17. articulo 2. folio 40. colum. 4. H

Actus humani quadrifariam dicuntur quo ad bonitatem, & malitiam. Quidam enim sunt per se mali, quidā per se boni, quidam indifferentes, quidam solitarie sumpti sonantes malum, qui tamen possunt ex aduentitijs bone stari, vt sint boni, quæstione 39. artic. 1. fol. 83. col. 1. E Triſtitia.

Prēter septem & decem actus appetitus in litera tractatos, sex proprios rationalibus, s. velle frui, intendere, eligere, consentire, & vti, & vndecim communes qui passiones vocantur, sunt duo alij actus distincti specie in esse naturæ ab istis, s. nolle, & tristari, nec tamen litera est diminuta, quia sub suis oppositis tractati sunt, q. 47. folio 94. columna 3. I

Actus qui passiones dicuntur in voluntate positi, nō distinguuntur specifice in esse naturæ, sed omnes prēter triſtitiam ad septem actus prænominatos, s. velle, nolle, frui, intendere, eligere, consentire, & vti reducuntur, ibid. K vel fol. 45. colum. 1. B

Idem numero actus potest esse successiuè bonus, & malus, sed nō idem numero actus in genere moris, actus enim voluntatis secundum se est in genere naturæ, & secundum suas conditiones in genere moris, q. 20. ar. 6. fol. 52. columna 1. K

Prius conuenit bonitas moralis actui exteriori secundum se, ac per hoc in rerum natura, secundo ipsimet obiectiue, tertio actui voluntatis cui obijcitur, quarto ipsimet in executione, q. 20. ar. 1. folio 49. col. 2. E

Actus exterior voluntatis, quia claudit in se dependentiā a uoluntate, stat quòd bonitas prius secundum naturā insit ipsi actui humano exteriori, quàm volūtati, & adhuc restet ambiguum, an etiam illa bonitas, quæ prius ei conuenit, dependeat a voluntate. Licet enim prius nō dependeat a posteriori, quod tamē prius inest alicui, potest dependere ab eo cui posterius inest, q. 20. art. 2. ibid. columna 3. G

Actus exterior in executione, licet habeat bonitatē ex fine & materia & circunstantijs ex uoluntate, & uoluntas ab obiectis, dissimiliter tamen hoc fit, quia bonitas ex fine descendit in actum interiorem uoluntatis per se, & formaliter, in actum uero exteriorem executione denominatiuè tantum: bonitas uero ex genere, & circunstantia ex obiecto deriuatur in actum interiorem denominatiue tantum, & per eum in actum exteriorem formaliter. ibid. fold. 50. col. 1. A

Actus exterioris bonitas ex materia, & circūstantijs, prius conuenit ipsi quàm uoluntati. Primò, quia conuenit ipsi per se, & cōsequenter uolūtati per ipsum, secundo, quia hæc bonitas pendet a ratione, & non a uoluntate, q. 20. art. 1. fol. 49. col 2. C

Bonitas ex fine inter actus, primo saluatur in uoluntatis actu, cuius finis est proprium obiectum, bonitas autem ex materia, & circunstantijs, primo saluatur in ipso actu exteriori, q. 20. arti. 2. folio 50. colum. 1. E

Quia bonitas inuenta in actu exteriori ex fine pendet nō solum ex ratione, sed etiam per se ex uoluntate interiori, bonitas autem ex genere, & circunstantijs ex ratione solum, ideo illa in uoluntatem ut proximam, & per se causam, hæc in rationem reducitur, q. 20. arti. 2. fol. 49. columna 4. H

Cum actus exterioris bonitas ex fine comparatur ad bonitatem eiusdem ex genere, & circunstantijs, potest esse sermo de actu exteriori simpliciter, & ut est in executione, ibidem. I

Et est dicta comparatio intelligenda de circunstantijs manentibus pure circunstantijs, qualis non est circūstantia finis, quia tranſit in specificans, & consequentem substantiale, fol. 50. col. 1. D

Actum interiorem uoluntatis, finis formaliter qualificat,

actus autem exterior denominatiuè tantum, formaliter intelligendo idest inquátum finis, & inquantum actus, cum quo tamen stat, ꝙ actus exterior vt finis qualificet voluntatis actum interiorem formaliter, siue actus exterior habeat rationem finis principalis, siue secundarij, ibidem, colum. 3. H

Actus exterioris bonitas, sufficienter comparatur in litera ad bonitatem actus interioris per hæc duo membra, s. vt hẽns omnino eadẽ bonitatẽ, & ut hẽns omnino aliá secundum se, ita quòd quandocumque actus exterior est secundum se bonus, secũdo membro cõprehenditur, quæstio. 20. art. 3. fo-lio 50. columna 4. H

Actus interioris & exterioris bonitas, vel malitia quãdoque est eadem, quæst. 20. arti. 3. ibidem. I

Actus interioris bonitas est causa bonitatis actus exterioris, idest proportionis, seu attributionis actus exterioris ad bonitatem interiorem, & econtrario, & sic de alijs attributionibus secundum quas deriuatur denominatio, fol. 51. colum. 1. E

Deriuatio bonitatis, & malitiæ, & talis bonitatis, & talis malitiæ in actu ab actu vt sic, non est formalis, sed denominatiua, seu non per modum vniuocationis, sed attributionis, quia quando aliquid dicitur tale ex ordine ad aliud, dicitur denominatiuè, & non oportet dici formaliter. Quod enim habet aliquid in se formaliter, dicitur tale secundum seipsum, quæstio. 20. artic. 3. folio 50. columna 4. K

Actus humanus ex sua bonitate, vel malitia vt sic, habet rationem recti, laudabilis, meritorij etiam apud Deum, & similiter peccati, culpabilis demeritorij et apud Deum, & hoc intenditur, & determinatur in litera per totam q. 21. ita, scilicet ꝙ in omnibus illius quæsitis reduplicationis nota determinat bonitatem, uel malitiam propriam, seu contractam ad actum humanum, folio 52. columna 4. K

Actus exteriores dicũtur boni, uel mali moraliter, ut subsunt alicui actui immanenti, & non aliter, q. 74. artic. 1. fol. 159. colum. 4. I K.

Actus voluntatis est primo malus formaliter, actus autem aliarum virium formaliter mali, sed non primo, sed secundario, q. 74. art. 2. fol. 160. columna 2. E

Actus exterior nõ addit in bonitate & malitia ex fine actui interiori, bene tamen finis consecutus addit in bonitate & malitia voluntati bonæ, vel malæ ex fine, q. 20. arti. 4. fol. 51. colum. 3. K. & columna 4. G Intentio.

Actus malus etiam ex circunstantia omnis finis, licet non possit ordinari in bonum finem, actus tamen malus etiam ex circunstantia finis, potest ordinari in bonum finem, quæstio. 18. ar. 4. ad tertium, fol. 40. columna 3. H

Cum dicitur, ꝙ actus bonus ex genere & circunstãtijs potest ordinari in malum finem, intelligitur de circunstantijs non transeuntibus respectu eiusdem actus in specificans, & similiter de malo, ibid. colum. 4. F

Actus a deliberatiua ratione procedẽs, si non sit ordinatus ad debitum finẽ, ex hoc ipso repugnat rationi, & habet rationem mali, fol. 43. col. 1. A

Actus iusti, ex quibus fit iustitia, sunt moraliter boni, quãuis non sint totaliter perfecti, quæstione 18. arti. 8. folio 43. columna 4. I

Actus neuter, vers. voluntas.

¶ Addere præsupponit id cui additur, ad augmentum spectat, q. 20. arti. 5. fol. 51. columna 1. B

¶ Admirans in ipso admirationis actu videtur habere tria, s. nouæ, raræ vel arduæ rei intuitum desideratum, collationem ipsius cum occulta causa, & naturalem quãdam concupiscentiam cognoscendi causam, q. 32. ar. 8. fol. 73. columna 4. I

¶ Admiratio cur ab Aris. ponatur concupiscentia, a Dama, autem timor, q. 41. fol. 86. colum. 2. D

¶ Agens non intendit priuationem boni, nisi quia intendit aliud bonum incompossibile illi priori, ac per hoc habens annexam priuationem alterius, q. 18. arti. 8. fol. 43. columna 3. K

In agentibus, quia apprehensa distinctio naturarum patet, cum cibus talis differens ab illo alio secũdum speciem apprehensus mouet appetitum: distinctio autem secundum uirtutem est, secundum diuersam rationem apprehensionis, ita quòd ex ipsa diuersa ratione qua apprehẽditur, eadem res habet diuersam virtutem mouendi appetitum, q. 23. arti. 4. fol. 57. columna 1. D

In agentibus naturalibus est considerare duo, … agunt, & inquantum attrahunt, in agentibus … tenus apprehensa sunt, agere & attrahere … runt, ibidem.

Agere. Quomodo intelligatur in solis … principium agendi propter finem, quæstio … columna 1. D

Amare propriè est appetitus sensitiui. Cum … prima passio appetitus sensitiui, si amare … ret proprie appetitiui sensitiuo, nec delectari … re proprie eidem conueniret, quæst. 15. arti. … columna 3. H

Amans quomodo sit in amato, & econuerso, … lio 93. columna 4. F

¶ Amor non distinguitur in amorem amicitiæ, … scentiæ, tãquam in diuersos amores, sed … uersos modos amãdi: vnus enim & idem … citiæ respectu amici, & concupiscentiæ … li voliti, quæstio. 26. articu. 4. fol. 61. col. …

Amor potest esse perfectus cognitione … quia perfectio cognitionis attenditur, … quo perficitur ratio, qui est distinguere … simplicia, ac per hoc ad perfectam cognitionem … gitur, & quòd bonum secundum se apprehen… distincte cognoscatur secũdum partes … Perfectio autem appetitus moris non … tiones boni, sed prima sufficit ei, scilicet … cundum se apprehendatur, quæstio. 27. … columna 2. C

Amoris perfectio ex duplici capite oritur, … tis, & ex parte amati, cognitio autem … tantum ex parte amati, ibidem. D

Amor est fortior odio loquendo non de … relato ad quemcunque amorẽ, & econuerso … iugatis, q. 29. arti. 3. fol. 65. col. 4. K

Amor & odium non formaliter, sed virtualiter … tur, coalescunt, & condesinũt, quæst. 29. … columna 1. C

Si considerentur omnes vnitates ad amorem … tes, sic amor magis vnit, quàm intellectio … satiuus est vnionis realis, sed si comparatur … tellectio secundum illam solam vnionem, … formaliter, sic intellectio magis vnit, quia … intellectus in actu est intellectum in actu, … non est amatum in actu, quęstio. 28. articu. … lumna 2. B

¶ Angeli essentiã per seipsam esse similitudinem … & per adiunctas species, tantum differt, … nat perfectionem altissimam, secundum … quia primum ponit essentiam illam … rerum, secundum vero diuisim, q. 55. … columna 2. E

Sicut essentiæ, & potentiæ angelicæ sunt … a nostris, ita & habitus, quæstio. 50. … columna 3. F

Angelus per nullum habitum intelligit Deum … ter, sed propria substantia vtitur … ad intelligendum Deum, quæstione … dem. K

¶ Anxietas. Cum effectus tristitiæ consistat … gitiuo, quando contingit deesse refugium … stituitur anxietas, & angustia: quando … stitia est, ꝙ nec appetibile aliquod … sed solum contrarium contristans, … q. 35. arti. 8. fol. 79. colum. 2. A

¶ Appetibilis, seu finis ratio … scatur in eo, est eadem secundum … secundum virtutem quod est esse eandem … & diuersam formaliter respectu … folio 57. colum. 2. D

Appetitiua non conceditur in litera simpliciter … ua, quàm apprehensiua, sed quo ad … exteriorem, apprehensiua enim cum … uam, est magis in actu simpliciter, & … dámodo, appetitiua autem efficacior … riorẽ, quia ei obediunt vires executiuæ … mouens est ad exercitium actus, q. … fol. 55. colum. 1. B

In his quæ ad appetitum spectant, nihil differt esse, aut apparere. quæst 32. art. 1. fol. 72. columna 2. E
Appetitus sensitiuus distinctus per irascibilem, & concupiscibilem. est subiectum virtutis moralis proprie, temperantiæ, s. & fortitudinis non inquantum communis est nobis & brutis. sed vt obedibilis rationi, quæst. 56. articu. 4. folio 113. col. 2. E
An omnia quæ homo appetit, appetat propter beatitudinem, q. 1. ar. 6. fol. 41. col. 2. & 3. Beatitudo.
Appetitus intellectiui & sensitiui differẽtia in hoc cõsistit, q̃ appetitus sensitiuus tẽdit in operationes propter delectationes, intellectiuus autem ecõuerso appetit delectationes propter operationes, quæst. 4. art. 2. fol. 11. col. 3. E Delectatio.
Quomodo cõsonet, q̃ naturalis ordo appetibilium ab appetitu sensitiuo sit contrarius ordini statuto ab institutore naturæ in hoc, quòd naturæ institutor delectationes sensibiles instituit propter operationes vt finem, & appetitus sensitiuus appetit operationes propter delectationes, ibid. columna 4. F
Quomodo ex hoc, q̃ apprehensio sensitiua nõ attingit ad communem rationem boni, sed particularis boni, quod est delectabile tãtum, & sicut effectus ex causa, q̃ appetitus sensitiuus feratur in operationem propter delectationem, ibidem. G
¶Anima: Quomodo stent hæc simul, Anima inficitur ex carne, quæ est principium geniti, & caro non inficit animam, nisi inquantum est principium actiuum in generatione, q. 81. arti. 4. fol. 178. colum. 4. F
Arduum comparatum ad bonum est ratio recessus, comparatum vero ad malũ ratio accessus, & quia obiectum irascibilis est totum contractum, s. bonum arduũ, & malum arduum, ideo in litera non simpliciter, sed comparatiuè interpretandum est, q̃ arduum non est ratio accessus, quæstio. 25. articu. 3. fol. 60. col. 2. B
¶Artis propria veritas consistit in conformitate ad appetitum rectum, nõ in moralibus, sed in artificialibus, qui tunc est cum finem habet, a quo obliquando artificiale malum est, quia veritas intellectus practici consistit in adæquata dirigere. q. 57. artic. 5. fol. 116. columna 4. F
Quamuis vsus & directo in arte coincidant, distinguuntur tamen saltem ratione, & arti conuenit directionis veritas, nõ ratione vsus, sed ratione propriæ naturæ, quæ nata est dirigere non nisi determinata ad directionem aberitu recto. In virtutibus autem speculatiuis solus vsus inuenitur pendens ab appetitu, ibid. H
¶Audaciæ obiectum quomodo sit malum, per se, an per accidens, q. 45. folio 90. colum. 3. F

B

BEATITVDO an essentialiter sit actus intellectus, an voluntatis, quæstione 3. articulo 4. folio 8. columna 3. K
Licet simpliciter beatius sit dare, quàm accipere, in hominis tamen beatitudine, quia beatitudine indiget, substãtia beatitudinis consistit in accipiendo, seu retinendo, & ex ipsa emanat erogatio consequens, q. 2. art. 1. fol. 5. columna 2. A
Beatitudo constituit excellentiam, ac per hoc angeli appetendo beatitudinem, appetierunt excellentiam, quæ est superbiæ obiectum, quæstione 2. articulo 2. folio 5. columna 3. F
Beatitudo nostra dependet a cognosci a Deo, quia scientia Dei est causa rerum, q. 2. ar. 3. ibid. H
Cum dicitur, q̃ beatitudo est status omnium bonorum aggregatione perfectus, non est prædicatio essentialis, sed causalis, q. 3. artic. 2. fol. 8. col. 3. H
An beatitudo animæ resumpto corpore augeatur intẽsiuè. quæstione 4. articulo 5. folio. 13. columna 1. E
Quomodo intelligatur beatitudo esse quietatiua omnis desiderij, q. 5. arti. 4. fol. 17. colum. 3. I
Quomodo literæ processus, qui digredi videtur a perfecta beatitudine, simpliciter ad perfectam beatitudinem hominis teneat, quæst. 3. artic. 6. fol. 10. col. 3. I
¶Beatus, An ab extrinseco tantum beatus sit impeccabilis. quæstione 4 articulo 4. folio 13. col. 1. B
Beatus non potest peccare, non solum in sensu composito, & propter causam extrinsecam, idest, Deum perpetuo rectificaturum voluntatẽ beati, sed propter intrinsecam causam, ipsam. s. voluntatis naturam, approximato sibi per actualem visionem tali obiecto, s. bonitate per essentiam, ibidem. A
¶Bonitas rei est duplex, s. spectans ad ipsam rei substantiam, & circunstans eam, quæstione 42. artic. 6. folio 87. columna 4. F
Duobus modis, & per accidens, differt bonitas obiecti a bonitate finis in actu voluntatis, s. quando finis pendet ex fine, & quando voluntas ex voluntate, quæstio. 19. ar. 2. folio 45. col. 4. H
Bonitas finis, & eius quod est ad finem vt sic, est vnamet, licet finis, & id quod est ad finem distinguantur, fol. 46. columna 1. B
Bonitas ex fine ut specifica, distinguitur cõtra bonitatem ex circumstantia etiam finis, quæstio. 18. articu. 4. fol. 41. columna 3. G
Ad bonitatem volũtatis humanæ requiritur, q̃ ordinetur ad summum bonum non apparenter, sed q̃ in veritate est summũ confuse, vel distincte, naturaliter vel supernaturaliter secundum statum personæ, quæstio. 19. ar. 9. fol. 48. colum. 2. C
Bonitas eadem est qua est bonus actus abstractè cõceptus, & actus in rerum natura positus, sicut. eadem est humanitas qua homo abstractè cõceptus est homo, & qua homo in rerum natura positus est homo, licet sit alius essendi modus, quia in rerum natura, & in abstractione, q. 20. arti. 1. fol. 49. colum. 1. E
Communis bonitas quæ ad omnem actum virtutis perfectę exigitur, consistit in quatuor generalibus conditionibus, insinuatis per quatuor virtutes Cardinales, s. rectitudine, firmitate, moderatione, & discretione, q. 60. ar. 2. folio 123. col. 1. C. Virtus.
Bonitatem rationis in qualibet virtute participari, dupliciter potest intelligi, primo in seipsa ratione, vt res cuius pars capitur, secundo in ipsis participantibus, vt est pars capta, quæstione 20. art c 3. ad secundum, folio 51. colum. 2. E
Bonum, apprehensum mouet volũtatem effectiuè causando ipsum actum appetitus, & finaliter, quoniam ipse actus in appetitu causatus, tendit in bonum apprehensum vt finem, quæst. 20. artic. 4. fol. 55. colum. 1. E
Bonum difficile, & bonum absolute, egere diuersis potentijs patet ex hoc, q̃ bonũ difficile habet, vnde repugnet concupiscentiæ, q. 23. ar. 7. fol. 56. col. 1. E
Bonum effectiue causat amorem, quæstio. 27. arti. 1. fol. 61. columna 4. K
Esse de ratione boni aliquid ipso effluere, quomodo intelligatur, q. 1. arti. 5. fol. 3. col. 1. A. & sequenti.
Omne bonum vtile est bonum bonitate morali, seu secundum se rationi consonans, quæst. 34. artic. 2. folio 75. columna 4. H
Bonum & malum moraliter sunt per se differentiæ actus voluntatis in genere moris, qu...i. 19. articu. 1. folio 45. columna 3. F
An bonum & malum eodem modo sumantur in respõsione cum dicitur, bonum & malum sunt per se differẽtiæ actus voluntatis, & in eius subiuncta ratione, s. nam bonum & malum per se ad voluntatem pertinent, sicut verum & falsum ad rationem, ibid.
Bonum, & malum in operationibus sic attenditur secundum seipsas, vt nihil referat quo ad propriam bonitatẽ, vel malitiam qualitercunque homo operans afficiatur ad ipsas, quæstione 60. articulo 2. folio 122. colum. 4. K Virtus.
¶Brutum. Nulla arte fieri potest vt aliquod brutum eligat, quia ars non potest dare naturæ substantiam actus, sed modum, electio autem non significat modum actus, sed ipsum actum substantialiter, quæst. 13. artic. 3. folio 32. columna 2. E
Ratio multorum quę in brutis videntur ex electione procedere, ibidem.
Bruta non cognoscunt futura, quia non apprehendunt ipsa, vt quia erunt, vel non erunt, quod est proprie cognoscere futura. Cum enim tẽpus non aliter percipiatur sensu, nisi per immutationem, & futurum non sit, nec fuerit, ac per hoc non immutet, nec immutauerit sensum, futurum repugnat cognitioni sensitiuæ. q. 40. articulo 3. folio 84. colum. 3. K

Spes & timor, & vniuersaliter quelibet passio irascibilis in brutis est motus animalis appetitus secundum substantiam, quia est actus secundus elicitus ex cognitione, seu obiecto ab appetente causatus, sed est secundum quid naturalis, pro quanto natura supplet, non obiectum cognitum, ibidem, columna 4. I
Bruta percipere possunt præteritionem, & futuritionem, & possibile, vel impossibile, vt sunt differentiæ potentiarum, fol. 85. col. 2. E
Quomodo cõcedi debeat animalia bruta mouere se propter finem, q.6. arti.1. fol. 18. col. 2. A

C

CHARITATIS obiectum negatur esse Deum cognitum, & dicitur esse ipsum Deum absolutè, non ꝙ possit diligi non cognitus, sed quia cognitio tenet se respectu istius habitus qui est charitas, nõ ex parte obiecti, sed subiecti, q.67. ar.6. fol. 141. col. 1. E
Charitas viæ numquam potest peruenire ad æqualitatem charitatis patriæ, questio.67. artic.6. ad tertium, fol. 142. columna 1. A
¶ Causæ sunt sibi innicem causæ, quæstio. 67. articu. 3. fol. 140. columna 4. G
Causa deficiens, & causa per accidens sunt idem subiecto, & distinctæ formaliter in vno sensu, & sunt idem subiecto, & formaliter in alio sensu, quæstione 75. art. 1. folio 164. columna 1. D
Hæc literæ propositio, Esse cãm directè alicuius actus non contingit nisi per hoc, quòd proprium principium illius actus mouet ad agẽdum, sic intelligitur præsuppositio, quòd actus sit alicuius principij principantis ipsum executiuè, ad hoc ꝙ aliquid siue idem, siue diuersum sit causa illius vltra illud principium non absolutè, sed inquãtum est causa executiua, oportet quòd moueat principium illud exequens ad agendum, q. 80. ar. 1. fol. 175. columna 3. G
Quia causalitas qua appetibile mouet appetitum, non est, nec potest esse purè effectiua, sed est effectiua, & finalis, connumerata est contra finalem a S. Tho. in.1. parte, & alibi, quia autem in veritate interuenit causalitas effectiua, ideo hic, & alibi quandoque exprimitur, ꝙ bonũ apprehensum est actiuum, & appetitus est passiuus, q.22. ar.3. fol. 55. col. 2. B
¶ Cæremonialia absolute, & simpliciter non potuerũt post Christum sine peccato mortali seruari, quæs. 103. arti. 4. fol. 234. colum. 1. C
Circumstantia temporis aggrauat peccatũ, non tamen apponit speciem sacrilegij, nisi fiat in contemptum temporis sacri q.7. fol. 20. colum. 3. G
Circunstantia loci sacri, quamuis omnia peccata aggrauet per accidens, illa tamẽ sola ad speciem sacrilegij trahit, quæ sanctitati loci directè opponitur, aut annexæ immunitati, ibidem.
Circunstantia personæ nõ transfert in aliam speciem, nisi peccatum uoto, vel statui eius aduersetur, ibid. H
Quid, idest, effectus quando est præuisum & volitum, trahit in ipsius speciem, ibid.
Circa quid, idest, conditiones obiecti, vt paruum, & magnũ in re oblata, & quomodo, quamuis actus multum aggrauent, in aliam tamen speciem actus non transferunt. ibidem K
Cur manifestè dat aliam speciem, ibid.
Quoties non computatur inter circunstantias, quia circũstantiæ circa eundem sunt actum, numerus autem operationum non circunstat vnam, & eandem operationem, seu addit aliam, & aliam operationem, ibidem, columna 4. G
Circunstantiæ necessario cognoscendæ a spirituali iudice sunt, transferentes in aliam speciem, & aggrauantes in infinitum, idest, addentes secundum se rationem peccati mortalis, ibidem.
Sicut in naturalibus quędam accidentia sunt secundum se formæ, quædam autem solummodo conditiones præsuppositarum formarum, ita in moralibus quædam circunstantię sunt secundum se bonitates, vel malitiæ, quędam conditiones tantum suppositarum virtutũ, vel malitiarum. Primæ faciunt actum bonum, vel malum, secundæ autem non. Item primæ sunt secũdum se species quædam moralium, habentes propria obi[…] autem non, quæst. 18. art. 10. fol. 44. col. 2. [...]
Circunstantia quandocunq; facit actum de [...] bono malum, dat speciem, q. 18. artic. 10. [...] columna 3. K
Circunstantia quandocũq; respicit specialem [...] se proprium ordinem rationis, dat speciem [...] lumna 4. H
Circunstantia vt sic, numquam dat speciem [...] eam transire in differentiam, seu conditionem [...] q.72. art.9. fol. 155. columna 3. H
Nulla circũstantia mutat speciem, nisi habe[...] terius motiui vt finis, non ita ꝙ sit [...] vt finis præiacentis peccati, sed sufficit, [...] ibidem. I
Circunstantia specificãs, eo ipso ꝙ ingred[...] specificantium, oportet obiectiuum [...] differentiam seu conditionem obiectiuam [...] maliter & directè intentam, fol. 156. col[...]
Circunstantia faciens actum de non malo [...] ciem, q.72. art.9. fol. 156. colum. 1. K & q. [...] 168. colum. 2. C
¶ Conceptio. Quid de Conceptione Beatæ [...] dum, q.81. artic.3. folio 178. columna 1. E
¶ Cogitatio. Quomodo distinctio de co[...] actio quædam, & vt est ad aliam actionẽ [...] propositum literæ, volenti ꝙ inquantum [...] cõsideratur, de ipsa habeat iudicium [...] quantum vero secundo modo accipitur, [...] rationem pertineat, q.15. art.4. folio 3[...]
¶ Conclusio, & operatio sequuntur debi[...] 62. articulo 1. folio 126. colum. 4. & q.63 [...] columna 4. G
¶ Concupiscentia inter passiones cõcupi[...] ex parte animæ, est maxime sensibilis, [...] namque coniunctione experimur [...] sensibiliter, quàm amare, odisse & c. [...] ex parte animæ, est formale in passionib[...] sionibus istis formaliter loquendo dic[...] scentia est magis sensibilis, quæst. 25. art. [...] folio 60. columna 1. 2.
Concupiscentiam esse infinitam potest intel[...] .s. obiectiuè, & subiectiuè, seu ex parte [...] te actus, q.30. art.4. fol. 68. col. 1. A
Cõcupiscentia duplex, scilicet naturalis, & [...] absolutè apprehensa delectant, natura[...] tur, alia autem quæ ratiocinatione appre[...] naturaliter concupiscuntur, quæstio. 30. ar[...] columna 4. G
Concupiscentia naturalis non est infinita, [...] 4. fol. 68. col. 2. A
Concupiscentiæ rationalis obiectum, & [...] totaliter rationem finis: concupiscentiæ [...] obiectum, & si est finis, non tamen habet [...] nem finis, tum quia habet rationem [...] turam: tum quia ordinatur ad aliam [...] scilicet naturam, quæstione 30. articulo [...]
Concupiscibilis obiectum comparari ad [...] bilis, vt commune ad proprium, & ad [...] re, & c. non est ipsa se habere sicut [...] lare, sed sicut motus simpliciter, & motus [...] 25. articu. 1. folio 50. colum. 2. E
Conscientiæ erroneæ depositio fit non sol[...] tam rationem, aut veritatis dispositionem [...] per exclusionem ab applicatione ad opus [...] 6. fol. 46. colum. 3. F
¶ Cõsensus vterque, scilicet in delectationem [...] secundum rem, quando fit secundum ra[...] rales, est rationis inferioris. quando [...] rationes æternas, est rationis superioris [...] est differentia, quòd quando est rationis [...] etiam superioris, saltem negatiuè, sed [...] secundum appropriationem aũt delibera[...] ac consensus vnius, scilicet delectationis [...] alterius vero, idest, actus, ad superiorem [...] 74. articu. 7. folio 162. colum. 1. D
Quomodo hæc duo stent simul, quamdiu [...] an secundum rationes diuinas resistatur [...] iudicium rationis habet rationem fin[...]

& consensus in delecta tionem cogitationis pertinet ad rationem inferiorem, quæstione 15. articulo 4. folio 35. columna 4. G

¶Consilium significat inquisitionem cõpletam, ideſt, vsq; ad iudicium inclusiuè, q. 14. art 1. fol. 33. H

Consilium licet absolutè sit prius electione, & eius causa ordo tamen doctrinæ hẽt vt prius de electione secundũ se, & deinde de consilio eius causa tractetur, & hoc vt prius tractetur quid est, & deinde causa extrinseca illius q. 13. in princ. fol. 31. col. 3. I

Consilij processus est simpliciter resolutiuus: quia enim cõsilium, finem & ad finem in materia agenda tantum, & propter agendum, & quomodo agendum a posterioribus secundum esse in priora considerat, resoluere simpliciter dicitur, quæstione 15. articulo 4. folio 34. columna 3. F

¶Consuetudinem legi derogantem non oportet ab actu illicito inchoare, si tamẽ ab illicitis tunc actibus inchoasset, ex quo inualuit, & iam consuetudinis vim habet, legi scriptæ derogat, quæstione 97. articulo 13. folio 210. columna 4. G

¶Cordis varius motus ex apprehensione, & appetitu animali nascens, corpus mouet, & alterat secundum diuersas qualitates, alteratum autem corpus varie etiam afficit imaginationem & appetitum, & variè disponitur ipsum corpus ex hoc ad sanitatem, & ad habilitatem hãc, vel illam. quæstio. 17. artic. 7. ad secundum, folio 39. columna 2. A

Dispositio requisita ad motum cordis, & membri pudendi, non est qualitas sequẽs passionem appetitus, median te motu cordis, sed est qualitas naturalis soli naturæ subiecta, per quam motus istæ non voluntarius, sed naturalis est, q. 17. articu. 9. ibid. col. 4. K

Cor, & pudẽda habent proprium motum naturalem, quia quodlibet eorum est quasi separatum animal, & quia quodlibet eorum est principium, fol. 40. col. 1. A

¶Credere. Licet qui cito credit, leuis sit corde, non tamen qui cito credit, leuis est corde, quæstio. 64. articu. 4. folio 132. columna 1. E

¶Continentia deficit a ratione virtutis, q. 58. arti. 3. ad secundum, fol. 118. colum. 2. C

¶Contrarietas boni & mali difficilium, spectat ad irascibilem, vt totum hoc bonum arduum, vel malum arduum per se concurrit, sunt enim quædã boni & mali species, bonum difficile, & malum difficile, q. 23. artic. 2. fol. 56. columna 2. B

¶Contraria secundum se formaliter inuenta, in quocumque sint gradu, contraria sunt, & incompossibilia in eodem, & alterum contra alterum pugnat. q. 52. arti. 2. fol. 105. colum. 3. K

Eadem ratione non formaliter, sed virtualiter, vnum contrariorum appetitur. & reliquum refutatur, q. 23. arti. 4. fol. 57. columna 1. C

¶Contumelię peccatum, licet perficiatur in ore vt communiter videtur in vsu, si contumeliæ tamen nomine intelligatur dehonorationis peccatum, certum est, q̃ non consummatur in ore, quamuis multa in peccato oris dehonoratio sit, quæstione 72. articulo 7. folio 155. columna 2. A

Cupiditas est radix omnium malorum. Ad duã. q. 84. art. 1. fol. 182. colum. 3. I

D

DAMNATVS quilibet descendit ad inferos cum armis suis, ideſt, cum aliqua mala volũtate, in qua obstinatus perseuerat, & non solum cum auersione ab vltimo fine vero, quæstione 109. articulo 8. folio 251. columna 3. F

Defectiua vt sic, quia penes maiorem elongationem a perfectione magis defectiua sunt, consequens est quòd maior defectus non sit a minore defectu, vt a propria causa sed ex ipsa elongatione interuenit. q. 22. ar. 2. ad primũ, folio 54. colum. 4. K

In defectiuis, causa defectiua non est propria causa effectus defectiui quo ad defectum, sed ex hoc ipso, quòd magis elongatus a perfectiori, magis defectiuus est, ibidem.

Quia mẽsura debet esse certissima, nihil prohibet quo ad nos defectus mensurari penes accessum ad aliquod positiuum summè deficiens, sicut infirmitates maiores, & minores dicimus per accessum ad mortem, & similiter potentialia per accessum ad materiam primam, cum in rei veritate illæ per recessum a uita, & istæ per recessum ab actu maiores vel minores sint, ibid. folio 55. col. 1. A

Defectus in voluntate, vnde voluntas est causa deficiens, est idem subiecto, & formaliter causa per accidens ex parte causæ, quia est ipsamet, & est idem subiecto tãtum quia est idẽ subiecto voluntati, & dat voluntati esse causam deficientem, non tamen causalitatem, sed deficientiam, q. 75. ar. 1. fol. 164. colum. 2. C

¶Definitionis delectationis explanatio, q. 31. arti 1. fol. 68. columna 4. F

¶Delectatio quandoq; exigit subiectum, obiectum, & tres actus, s. coniunctionis eorum, cognitionis tam obiecti, quam coniunctionis, & immutationis appetitus, quæ est formalis delectatio, ibid.

Delectatio secundum se est tota simul, & absque tempore, per accidens autem, scilicet ratione motus adiuncti, aliqua est non tota simul, & in tempore, quæst. 31. art. 4. folio 40. col. 1 E

Delectatio est solum passio concupiscibilis, & quare. q. 23. ar. 4. fol. 57. colum. 4. F

Delectatio & tristitia in voluntate nõ sunt veræ passiones, q. 31. arti. 4. fol. 69. colum. 4. K

Delectabile conuenienter distinguitur in delectabile naturale, & rationale, seu inconueniens secundum naturã, & secundum apprehensionem, vbi ly, secundum, denotat causam conuenientiæ ex parte subiecti, & non ex parte obiecti, quæstione 30. articulo 3. folio 67. columna 3. K

Delectatio est in ratione subiectiuè tamquam in imperante, in appetitu autem tamquam in eliciente, q. 74. arti. 6. folio 162. colum. 1. B

An operatio sit propria causa delectationis, vt constitutio in connaturale bonum, an indistinctè, q. 32. ar. 1. fol. 71. columna 3. F

Delectationem sequi operationem, accidit ei inquantũ est passio, nõ enim omnis passio sequitur sic operationem, q. 22. ar 3. folio 55. col. 3. I

Quomodo saluetur veritas literæ dicentis, quòd delectatio causatur ex hoc, quòd appetitus requiescit in bono adepto, cum apud Sanct. Doctores, delectatio sit quies appetitus, quæstione 4. articulo 1. folio 11. columna 3. F

Relatio conuenientiæ, vel disconuenientiæ in actu exercito, cõcurrit ad causandam delectationem, vel tristitiam vt ratio agendi, quæstione 32. articulo 1. folio 72. columna 1. C

Delectatio & operatio consequens, eadem numero bonitate morali bonæ sunt, ac per hoc optimam operationem sequens delectatio optima est non minore bonitate, & non magis nec minus bona moraliter, q. 34. art. 3. fol. 76. columna 1. E

Delectationis bonitas est causa bonitatis, in operatione, causalitate seu redundãtia analoga, in qua saluatur identitas numeralis in causa, & causato, quæst. 34. artic. 4. fol. 76. columna 3. K

Delectationes propriæ in indiuiduo sunt duplices, quædã cõsonæ naturæ indiuiduali, & quædam æstimationi seu cõsuetudini ex æstimatione, primæ spectant ad concupiscẽtias naturales, alteræ ad rationales, quæst 30. art. 3. fol. 67. colum. 4. F

Delectationes, & concupiscentiæ naturales dicuntur, quęcumque sunt, non per æstimare aliquid, quæst. 31. artic. 3. folio 70. columna 3. K

Delectationes tactus esse ad quas ordinantur concupiscentiæ naturales tripliciter potest intelligi, quæstione 31. ibidem. I

Delectationes ab appetitu intellectiuo appetũtur propter operationes, econtrario autem appetitus sensitiuus tendit in operationes propter delectationes, quæst. 4. art. 2. folio 12. colum. 1. C

Quomodo stent hæc simul, Delectatio propter se, & non propter aliud appetitur, si ly, propter, dicat causam finalem, & delectationes sunt propter operationes, quæst. 4.

articu.2.fol.11.columna 3.K

Delectari in aliquo propter se formaliter, distinguitur in litera, non contra delectari propter se finaliter quomodolibet, sed finaliter vltimate. quæstio .70. folio 145. columna 3.I

Delectatio morosa coniugati de actu matrimonij cogitato, non est peccatum mortale, quæst 74. artic.7. fol. 102. columna 4.H

Deliberatio. An per subtractionem deliberationis soluatur species actus moralis, quæstio.88.articu.6.folio 194. columna 2.A

Non quàm citius potest deliberat, qui inter deliberãdum ad aliud diuertit, ac per hoc qui ad aliud aspicit vane, non quàm cito potest de seipso deliberat, & sic est reus omissionis præcepti diuertendo, non quàm cito potest deliberando, q 89.ar.6.fo.196.col.4.I

¶ Denominatiuum extrinsecum nihil formale addit super denominatiuum formale, quæstio 20.articu.4. folio 51. columna 3.K

¶ Deriuatio actus.

¶ Desiderium. Intellectum humanum non cognita prima causa nisi an est, habere naturale desiderium ad cognoscendam primam causam quid est, quomodo intelligatur, q.3.ar.8.fol.11.col.1.E

¶ Desperatio ex parte obiecti est prior timore, & illius causa, timor vero ex parte modi attingendi obiectum, est desperationis causa, quæstione 45.articulo 2.fol.91. columna 1. B

¶ Dialectica. Tam dialectica, quàm demonstratiua docens est vnã, sed in vsu est differentia, quia dialectica etiam vtens est vna, demonstratiua vero multiplex, q.57.ar 6. fol.117.columna 2.E

¶ Dispẽsationi rectoris subiacet defectus in persona, vel casu, q.97.art.4.fol.211.col.1.E

Seclusa consuetudine, ex hoc ipso quòd aliquis constitutus est rector multitudinis, commissa quoque est sibi authoritas dispensandi in lege superioris, scilicet quo ad leuia, quo ad frequentia, & quo ad propria, ibidem, columna 2. B

¶ Dispersa inferius esse vnita superius verum est cæteris paribus, q.23.ar.4.fol.57.col.3.F

¶ Dispositio. Hæc verba, In omni ordinata dispositione vnitas specifica sumitur ex parte causæ extrinsecæ, vel intrinsecæ, effectiuę, vel formalis, de intrinseca vel quasi intrinseca causa propria verificantur, non materiali ut sic, quoniam nulla res ponitur in esse per materiam, sed ex qua ponitur in esse quæ est vt formalis, & actiua, & non solum materiæ rationem habens diuersimode, qõ. 82.ar.2.fol.180.colum.1.B

¶ Distinctiua specificè per se sunt diuersificatiua rationis formalis eius quod distinguitur, quæst.72. artic. 2. folio 152.colum.1.D

¶ Doctrina tanto certior est quanto uniuersalior, & remotior ab opinionibus, q.67.ar.2.fol.139.col.4.K

¶ Dona sunt necessaria, & a virtutibus distincta. Ad Scotũ. q.68.art.1.fol.142.col.1.C

Dona spectantia ad intellectũ non distinguuntur penes speculatiuum, & practicum. Ad Authorem, quæst.68.ar.4. fol.143. columna 4.H

Dona omnia licet se habeant vt exequentia in ordine ad instinctum Spiritussancti, sicut morales virtutes in ordine ad rationem, si comparentur, tamen dona inter se, aliqua dicuntur dirigentia, & aliqua exequentia, qõ.69. folio 145.columna 3.H

E

EBRIVS. In ebrio esse duo peccata, s. ebreitatem, & peccatum sequens, intelligendum est secundum subiectam materiam, idest, secundum se duo peccata, non quòd in hoc retineat dualitatem, sed alterum transit in circunstantiam primi, quæstio.76. artic.4. fol.168. columna 1. B

¶ Electio non conuenit brutis animalibus, quia cum appetitus electiuus sit liber ad eligendum, & non eligẽdum, & ad hoc vel illud eligendum, appetitus sensitiuus est ad vtrumque naturaliter determinatus, q.13.arti.2. fol. 32.colum.1.& 2.

Electio quæ est actus interior voluntatis, ... prælati, vel principis, est electio nom... sonæ &c. quia electio est eorum quæ ... eligentis, q.13.art.4.fo 32.col.3.K

Electio semper quo ad specificationẽ, & ... libera, simplex autem actus voluntatis ... saliter quo ad specificationem actus liber... 6.fol.33.colum.2.A

Supposito, quòd voluntas velit eligere, du... propositis secundum aliquam condition... non arcetur ad neutralitatem, sed potest ... dum aliquam eminentiam in altero mo... vel apposita, eligere alterum, quæstio.13. ... ibidem. E

Electio licet sit partis superioris vt principa... est tamen partium obsequentium, vt ... 56.art.4.fol.113. col.3.F

Electio includit intẽtionem finis, quoniam ... rum quæ sunt ad finem, propter finem, ... fol.19.col.3.K.col.4.I.7. Intentio.

¶ Esse ens in ratione contingit dupliciter, ... columna 3. F

Esse immateriale rerum licet sit earũ esse ... est tamẽ in se, & in ordine vniuersi esse ... bilius, q.66.ar.4.fol.137.col.2.B

¶ Aetatis defectus excusans a mortali, ... sata veniali.q.89 ar.6.fo.196. col.3.G

¶ Euangelium dicitur tempore Apostolorum ... ritatem in vniuerso orbe prædicatum ... tationem, de orbe enim secundum ... hæc & similia intelliguntur, quæstione ... lumna 1. B

¶ Euentus commune vocabulum ad effectum ... accidens significat id quod quomodolibet ... prouenit, q.20.ar.5.fol.52. col.1.A

Euentus quicunque sequens siue per se, siue ... siue frequenter siue raro, modo sit præuisus ... siue directè, siue indirectè addit ad bonitatem ... tiam actus, quia hoc spectat ad volũtatem ... dinatam in malis, & magis affectam in ...

¶ Exclusio non fit a concomitantibus, & ... quæstio.22 articu.3.folio 55.columna ... columna 1.E

¶ Excommunicatus. Sciens Sortem sibi ... natim excommunicatum, & communicans ... diuinis ex hoc, quòd non actualiter sibi ... esse excommunicatum, excusatur a mortali ... fol.20.col.1.E.Ignorantia.

¶ Exstasis. Pluries accidentia contingentia ... stasim, & huiusmodi causantur ex sua ... ginaliter, quàmuis fortè cõsuetudo ... etiam inuitos postmodum afficiat, q.17. ... 39.col.2.B.ver. Cordis.

¶ Extremo non solum extremum, sed medium ... q.22.a .1.fol.54. col.2.E

F

FIDES, & spes acquisitæ tam respectu ... quàm supernaturalium, non sunt virtutes ... sunt obiectis proportionata, quæstio. 62. ... 127.colum.4.G

Fidei virtutis subiectũ est intellectus a volunta... tus, spei autem subiectum est uoluntas ... Ad Scotum, q.65.ar.4. fol.135.col.1.C

Fidei obiectum esse non visum, uel non ... gitur de obiecto non ex parte rei, sed ex ... in hoc sensu solet etiam obiectum fidei ... ctum, quæstione 67.articulo 5.ad tertium, ... lumna 4. I

Fides infusa licet inquantum virtus nõ possit ... ritate, fides tamen inquantum fides, ... quia potest habere sine illa opus suum ... est de prudentia, quæstione 66. articulo ... columna 3.G

Fides, opinio, & scientia de eodem sunt in ... eodem.q.69.art.3.fol.140.col.4.H

Fides dicitur imperfecta ex parte subiecti, ...

subiectum absolute in esse imperfecto, seu exigit subiectum absolute, & priuatiue imperfectum, ibidem, columna 3. G

Fides ex parte nostri est in medio, non autem secũdum se, quia secundum se est de eo, cuius non sunt extrema: ex parte autem nostri est de Deo per modum compositionis, & diuisionis, q. 64. ar. 4 fo. 132, col. 1 E

Certitudine scientiæ nemo scit se habere fidem ex actu fidei, certitudine autem fidei quilibet scit certo se habere donum infusum fidei. q. 112. ar. 5. fol. 128. col. 3. I

Fides & spes euacuantur in patria ratione superfluitatis, & incompossibilitatis. Spei si quidẽ habitus euacuatur ex successione oppositæ formæ, s. luminis gloriæ per modũ habitus, & ex efficacia oppositi actus, s. videre Deum non per modum transeuntis, & efficacia oppositi actus, scilicet habere Deum, & ex incompossibili statu suppositi. q. 67. ar. 3. fol. 141. colum. 2. D

¶ Finis. An res sit finis secundum quod est in intentione, an secundum quod est in rerum natura, q. 1. ar. 1. ad 1. folio 1. columna 3. K

An cum dicitur quòd actus voluntatis non potest esse vltimus finis, sit sermo de fine vltimo vt res dicitur finis, vel vt adeptio rei dicitur finis, quæstio. 1. articu. 1. ad 2. folio 2. columna 1. D

Quid interfit inter apprehendere finem, & apprehendere rationem finis, q. 1. ar. 2. ibid. colum. 2. E & q. 6. ar. 2. fol. 18. columna 3. F

Finis tripliciter consideratur, & triplici actu volũtas fertur in finem vt sic, s. volitione, fruitione, & intentione, q. 12. ar. 1. fol. 30. columna 2. C

Finis est obiectum formale omnis actus voluntatis, q. 18. art. 6. fol. 42. col. 2. D.

Finis adiunctus relatus ad actum interiorem, non est circunstantia, sed ad substantiam actus specificatiuè cõcurrit, relatus autem ad actum exteriorem, habet rationem circunstantiæ, q. 18. ar. 4. fol. 41. col. 3. F

Finis vt finis licet adiunctus, quia est circunstantia actus exterioris moralis, & finis est obiectum voluntatis: ideo voluntas ex fine siue circunstante, siue specificante, media voluntate ad exteriorem actum pertinet, q. 20. art. 2. folio 50. columna 1. D

¶ Fomes est inclinatio partis sensitiuæ exeuntis a rationis ordine, q. 91. ar. 5. fol. 199. col. 4. F

¶ Formæ perfectio & augmentum, aut oritur ex ipsa natura specifica formæ, aut ex participatione eius in subiecto, ita q. vtraque perfectio, & vtrumque augmentum vbi inuenitur, commune est formæ, & subiecto vt habet formam: differentia autem est in causa originis, q. 51. ar. 1. fol. 103. colum. 4. F

Formarum quædam habent suam differentiam sine ordine ad aliquod extraneum, quædam vero habent suas differẽtias cum ordine ad aliquod extraneum, ita quòd non sunt absolubiles ab illo extraneo, folio 104. columna 1 E

Licet in vtrisque specificans vt sic, consistat in indiuisibili, nec habet latitudinẽ, & propterea commune est vtrisq; quòd specificè nihil potest addi, aut subtrahi quin varietur species: habentibus tamen differentiam mendicantem ab extraneo specificante, ex hoc ipso respectu conuenienti formę secundum suam naturam specificam pure sumptam, annexus esse motus accessus ad illud, maior & minor, secundum quem huiusmodi formæ secundum se dicuntur augeri, vel minui. Talis autem accessus non põt poni in alijs formis, quoniam nihil extra re spiciunt specificans cui diuisibilis hic accessus annecti possit, fol. 104. colum. 2. D

Formæ quædam vt respiciunt subiectũ, non recipiunt magis & minus, seu non habent latitudinem, uel quia forma indiuisibiliter & specificatiue se habet ad subiectũ, vel quia de ratione formæ est indiuisibilitas, non in partes quãtitatiuas, sed in plura quorum aliquo adiuncto, vel adempto perfectior, vel minus perfecta sit, ibid. E & sequenti.

Quantitates continuæ quo ad hoc propter earum propinquitatem ad substantiam. & naturales potentiæ, quæ cõsequuntur immutabiliter substantias, computatę sunt in litera cum formis specificantibus, ibid. col. 4. E

In formis, si sit intensio, intelligitur per additionem, hoc non potest esse nisi vel ex parte ipsius formæ, vel ex parte subiecti, fol. 105. col. 1. A

Formæ accidentales intensibiles, & remissibiles, quia non distinguuntur nisi aut formaliter, aut materialiter, & distinctio specifica ex forma est, materialis autem ex subiecto: ideo litera per hanc distinctionem informis, si intensio intelligitur per additionem, hoc non potest esse nisi vel ex parte ipsius formæ, vel ex parte subiecti, nõ intendit aliam quam consuetam, scilicet aut additio est specificæ differentis, aut numeraliter. Nec datur alius modus, quoniam additio gradus ad gradum, intelligitur gradus numeraliter distincti, ideo dicta distinctio est sufficiens. ibid. C

Formarum intensionem non fieri per additionem gradus ad gradum, seu magis ad minus, vel formæ ad formam in eadem specie, de additione formaliter loquendo, bene & efficaciter in litera ostenditur, ibid.

Tribus modis tantum potest quis imaginari additionem gradus ad gradum in qualitatibus. Primò, vt gradus aliquis præexistens secundum rem in actu aliquo adiungatur formæ existenti in aliquo gradu, non in summo. Secundò, vt gradus aliquis præexistens non secundum rem, sed secundum intellectum & potentiam actiuam, de foris apponatur formæ non in summo. Tertiò, vt gradus aliquis præexistens in potentia subiecti educatur de eius potẽtia, & addatur præexistenti. Sed primus modus est impossibilis, in secundo autem & tertio additionis, ratio non vere seruatur, ibid. D

Formæ proprie intenduntur & remittuntur tantum secũdum habitudinem ad subiectum, quæstio. 52. ar. 2. folio 105. columna 3. F

Ista maxima, In quemcumque actum potest forma aliqua, potest quælibet eiusdem speciei, licet non æque perfecte, non est vera nisi in formis simplicibus secundum essentiam & potentias, quæstione 53. articu. 5. folio 109. columna 4. F

¶ Fruitionis vocabulum apud Thomistas & Scotistas equiuocatur, apud primos siquidẽ significat formaliter delectationem: amorem aũt connotatiue & causaliter, apud alios vero significat formaliter amorem amicitiæ, q. 11. ar. 1. fol. 29. colum. 2. B

Futurum. Aliud est dicere, a, est futurum, & a, erit, quoniã cum veritate primi stat falsitas secundi, quæst. 40. arti. 3. folio 85. columna 2. B

G

GRATIA tam Dei quam hominis ponit aliquid ingrato, licet differenter, quæstione 110. artic. 1. fol. 253. colum. 2. D

Gratia, cum homo perdit eam, non annihilatur, quia, cum non sit res subsistens, nec fit, nec corrumpitur, nec creatur, nec annihilatur, sed secundum eam homo creatur in tali esse. Dicitur autem creari, quia non educitur de potentia subiecti, nec datur ex meritis, quæstione 100. articulo 1. ibidem. E & quæstione 112. 1. 1. fol. 257. columna 2. E

An gratia sit idem quod virtus, quæstio 110. art. 3. fol. 254. columna 2. A

An gratia sit in essentia animæ sicut in subiecto, q. 110. ar. 4. ibid. colum. 3. K

An differentia inter gratiam operantem, & cooperantem pro gratuita Dei motione sumptam, in litera posita, sit conueniens, q. 111. ar. 1. fol. 235. col. 3. I

Gratia cooperans dicitur tam confirmans voluntatem ad exterius opus facultatemque exterioris operis præbens, quàm vt est principium interioris operis meritorij, secundum habituale donũ iam datum facultati liberi arbitrij ad vtendum cum vult. Gratia autem operans dicitur tam gratuita Dei motio ad actũ interiorem meritorium, qui non procedit ex habitu, vel actu altero meritorio, quàm gratia ipsa habitualis vt dat esse, fol. 266. columna 1. E

An actus idem interior possit esse a gratia operãte, & cooperante, ibid. col. 2. B

An gratia donum habituale exigat in subiecto præparationem, q. 111. ar. 2. fol. 257. col. 3. K

Effectus diuinæ dilectionis in nobis qui per peccatum tollitur, est gratia, qua homo fit dignus vita æterna. Cùm enim omne peccatum mortale includat in se contrarietatem

rietatem ad charitatem, quia est transgressio illius præcepti charitatis negatiui, ¶ Nihil est præferendum amicitiæ diuinæ, ideo omne peccatum mortale priuans rectitudine naturali, priuat etiam rectitudine gratiæ, qō. 113. ar. 2. fol. 259. colum. 2. E

Gratia, & culpa licet absolutè, & respectu hominis lapsi non sint oppositæ immediatæ, respectu tamen hominis lapsi sunt oppositæ immediatæ ex habitudine extremorum ad tale obiectū, quia homo lapsus se habet ad hæc vt ad priuationem & habitum, quæst. 113. ar. 2. ad 1. ibidem, colum. 4. H

An gratia gratum faciens ita exigatur ad iustificationem impij, quòd impossibile sit per quamcumque potētiam aliter iustificari impium, q. 113. art. 2. ibid. K

An gratia & culpa sint formaliter oppositæ priuatiuè, sicut tenebra & lumen, q. 113. ar. 4. fol. 261. col. 2. A

An in litera bene probetur, quòd dispositio liberi arbi. sequitur gratiæ infusionem, quia dispositio subiecti sequitur dispositionem agentis, per quam etiam ipsum subiectum disponitur, quæstio. 113. articu. 8. ad 2. fol. 263. columna 3. I

An anima sit naturaliter capax gratiæ, q. 113. artic. 10. folio 264. columna 1. D

Gratiam non esse supernaturalem potentiam impij, sicut vita supra potentiam in corpore mortuo, quomodo intelligatur, ibidem. E

Cur non sit simile de illuminatione cæci, & iustificatione impij, ibid. colum. 2. A

An gratiæ augmentum sit supra quātitatem, & non supra virtutem præexistentis gratiæ, quæstio. 114. artī. 8. folio 26. columna 4. G

Bonum gratiæ vnius, est melius, quàm bonum naturæ totius vniuersi, q. 113. ar. 9. fol. 263. col. 4. K

H

HABITVS est dispositio qua bene, vel male disponitur dispositum secundū se, vel ad alterum, q. 49. art. 1. fol. 69. colum. 4. I

Habitus sumitur dupliciter, primo proprie, & sic non inuenitur extra animam rationalem: secundo communiter pro habituali dispositione siue ad naturam, siue ad opus in pluribus consistentem, & sic inuenitur etiam in inanimatis, q. 49. ar. 4. fol. 99. colum. 2. C

Habitus est inclinare ad propria & adæquata obiecta, sed hoc conuenire non potest habitui in appetitu, quia hoc conuenit ipsi appetitui, quoniam eius officium, immo natura est inclinatio ad obiectum proprium, nihil enim aliud est appetitus quàm inclinatio. In appetitu tamen ponere habitum ꝓpter inclinationem ad propria, i. specialia obiecta sub communi obiecto contenta, inclinantem ad illa, prompte, faciliter &c. necessarium est, q. 51. art. 1. fol. 102. colum. 1. E

Habitus, licet primo sint qualitates, bene vel male disponētes animam, secūdario tamen etiam disponentes sic corpus, habitus nomen obtinuerunt, quæs. 50. art. 1. fol. 99. columna 3. F. G

Vbi non inuenitur consuetudo, aut aliquid maius, ibi non inuenitur proprie habitus, ibid. F

In membris corporeis & parte vegetatiua, & animalibus brutis, pro quanto sunt rationis imperio obedientia, habitus sunt secundario, ibid. K

Habitus in intellectu est simpliciter necessarius, in voluntate vero solum ad bene esse, q. 50. ar. 5. fol. 101. col. 1. E & q. 51. art. 1. ibid. colum. 4. I

Habitus quidā fluit naturaliter in intellectu præsentibus ab extra terminis principiorum, in voluntate autem non, sed sola promptitudo ipsius ad principia, scilicet bonum prosequendum, & malum fugiendum, & huiusmodi ineſt a natura, quæstio. 51. articu. 1. folio 102. columna 1. E

Habitus determinat potentiam non ad producēdū actum talis speciei, sed ad hoc, vt ipsa habitu perfecta, sit proprium principium perfecti operis, in quo sua consummatur perfectio, q. 49. ar. 3. fol. 98. colum. 4. K

Habitus est causa actiua per se subſtantiæ, & modi actus triplicis, scilicet perfectionis, determinationis in esse naturæ, & determinationis in esse morali, quamuis facilitatem ex parte operantis tantum præbere videatur, ibidem, columna 1. A

Habitus perficiens potentiam, vt eius propr... cundum id quod habet de actu, perfici... uitatem potentiæ, secundum id autē quod... tia, appropriat potentiam ad suscep... fectionis, ideſt, operationis perfectæ, ibi...

Habitus & potentia concurrunt ad effectu... actum non sicut causæ partiales & vniu... intensum, & remissum, sed sicut imperf... seipso perfecto, ibid. col. 3. F

Habitus, quia & habitus & formæ sunt, vn... sunt distinctiua, scilicet propria formali... bituum, & hoc intendit litera, q. 54. artic... cum dispositione harum stet indispositio... 107. colum. 4. K

Idem habitus potest transire de bono in m... uerso, sed quod idem sit bonus & malus... le, q. 54. ar. 3. fo. 108. colum. 1. D

Idem numero habitus in se immutatus, n... non virtute virtus, quæstione 55. articu... lumna 2. A

Habitus moralis habet rationem virtutis... tum rationi conformatur, non conform... tæ relationis, sed conformitate essentiæ... 117. columna 4. K

Habitus proprius alicuius operis non est v... in consummatiua potentia operis, quæ... fol. 118. columna 1. C

Habitum quorundam perficere, non se... so habitu, ideſt, quidam habitus sunt... natiui potentiarum absolutè in ordine... non perficiunt eaſdem potentias vt... vtente, & isti sunt artes & scientiæ. Qui... ciunt & inclinant potētias nō solum... vt usuales siue imperatiuè, siue exc... tutes morales, quæ ex propria ratione... tatem ad rectum sui vsum, quæstio. 56... columna 4. F

Habitus dans solam facultatem bene operā... tatem operationis in potentia.

Habitus autem dans etiam rectum vsum... tem operationis in actu, quia vsus... nem in actu, quia est applicatio potentiæ... ibidem. K

Per mihi, & tibi, ideſt, in me & extra me, v... malis & generica habitus, q. 61. arti. 3. ad... 126. cclumna 1. E

Habitus p se infusi sunt, qui sola infusione... Illi autem qui possunt ex nostris actibus... quiri, sunt per accidens infusi, accidit enim... q. 51. articu. 4. fol. 103. colum. 2. B. & q. 63. artic... columna 1. B

Habitus infusi, ex vno actu contrario corrum... autem acquisiti, q. 67. ar. 3. fol. 141. col. 3. C

¶Homicidium quantum ad malitiam actus... cundum se, & quantum ad actum... grauius peccatum fornicatione, quæstio. 73. artī... 159. colum. 2. B

¶Homo. An homo in statu innocētiæ... nialiter absque peccato mortali, quæstio. 89. artī... 195. columna 3. A

Hæc literæ verba, Primum quod homini occurr... dum cum id cœperit habere vsum rationis, ... re de seipso, intelliguntur non solum de actu... facto, & de seipso quodammodo vt fine, & ... modo vt ad finem, quæstione 89. articulo 6. ... columna 3. H

Bonus homo est bonus ciuis, sed non econtra... 1. fol. 200. col. 3. K. Ciuis.

Homo in nullo statu potest ex solis naturalibus... quod supernaturale cognoscere, q. 109. artic... columna 4. H

An per hominem in statu naturæ integræ... hominem præcisè in naturalibus, seclusis... dono, & omni peccato præuio, an homine... donum iustitiæ originalis, quæst. 109. artic. 10... 246. columna 1. D

An author intendat, quòd homo in statu n... næ non possit moraliter bonum ex p...

bus facere, quæst. 109. art. 2. fol. 246. col. 4. G
Et quid tenendum sit de hac quæstione, scilicet, An homo in statu isto possit per sua naturalia facere actum moraliter bonum, ibid K
An homo possit diligere Deum super omnia ex solis naturalibus sine gratia, quæstio. 109. artic. 3. folio 247. columna 3. H
Licet homo in statu naturæ corruptæ, quantum est ex sufficientia sua, possit ex puris naturalibus diligere Deum super omnia referibilia in ipsum, non tamen potest diligere Deum super omnia sua simpliciter; quia non pōt nō peccare, ac per hoc non potest non ponere impedimentum dilectioni Dei super omnia, sicut potest in statu naturæ corruptæ, ibid. col. 4. K
Homini est naturale opus diligere Deum super omnia, si naturale sumatur pro eo quod est secundum naturam, non autem si sumatur pro eo quod fuit ex natura, folio 248. colum. 1. D
¶ Cum quæritur, an homo sine gratia per sua naturalia, legis præcepta implere possit, sermo est de omnibus præceptis diuinæ legis siue nouæ, siue veteris, q. 109. artic. 4. ibidem, colum. 2. B
An homo in statu naturæ integræ possit omnia diuina mā data implere, quantum ad substantiam operum, q. 109. art. 4. fol. 248. colum. 2. B
An homo possit se ad Dei gratiam per seipsum præparare, q. 109. art. 6. fol. 249. col. 2. A
Hæc propositio quæ probatur, scilicet, Solius primi agentis est præparare ad vltimum finem, est verissima formaliter intellecta de tendentia in illum; quoniam nulla materia, nullum disponens, nullum adiuuans tendit in illum finem, nisi ex primi agentis motione, cui conuenit primo tendere in illum, ibid. B
Ista authoritas Ioan. 16 Sine me nihil potestis facere, nō est limitanda ad communem influxum tantum, sed est vniuersaliter vt sonat intelligenda, & proportionaliter distribuenda. q. 109. art. 6. ad 2. ibid. col. 4. H
An homo in statu naturæ integræ potuerit vitare omnia peccata ex suis naturalibus, quæstio. 109. arti. 8. fol. 150. columna 3. F
An homo in peccato mortali existēs, antequam reparetur per gratiam iustificantem, possit diu manere absque peccato mortali, ibid. I
Homo existens in peccato mortali, & non se disponens ad gratiam ex hac suppositione, q̄ velit permanere in tali statu, necesse habet peccare mortaliter, & impossibile est ei non peccare mortaliter. Ad Scotum, q. 109. arti. 8. ad 1. fol. 252. colum. 2 B
Homo per solum donū gratiæ non pōt operari bona opera, & vitare mala vitāda, sed ad hoc eget speciali auxilio Dei vltra gratiam, quia gratia nō dat quicquid opus est ad hæc duo, q. 109. art. 9. ibid. col. 3. I
Quomodo stent hæc duo simul, Homo habet donum gratiæ quo potest perseuerare, & Homo non potest ex sola gratia perseuerare, q. 109. art. 10. ibid. col. 4. I
Humana natura sola in hac iacet miseria, vt malū habeat, vt in pluribus, & bonum vt in paucioribus. Cuius exorbitantiæ causa est dualitas naturarum subordinatarum in homine, quarum vna contrariatur alteri, quæst. 71. ar. 2. folio 149. colum. 1. C

I

IDEM inquātum idem incōuenit multiplicari, & non multiplicari, sed inquantum aliquo modo differens est a seipso, potest multiplicari. & non multiplicari, qō. 113. ar. 6. ad 2. fol. 262. colum. 3. F
Idem realiter & cōuertibiliter, impossibile est separari, sed quæ sunt idem realiter, & non conuertibiliter, possunt separari ex parte qua non est conuertibilitas, ibid.
¶ Ignis cessante motu cęli non posset comburere stipulam, quia secundus motor a primo dependet, q. 109. art. 1. fol. 245. colum. 3. F
¶ Ignorantia duplex. Vna priuans vsu rationis, altera priuans sola scientia eius, quod scire tenetur. Et hæc est duplex, scilicet, iuris, & facti, quæst. 76. articu. 4. folio 167. columna 3. G
Ignorantia ex parte rei scitæ, est secundum triplicem scientiam triplex, q. 76. art. 4. ad 1. fol. 168. col. 2. E
Sufficienter numerantur duæ tantum ignorantiæ eius, quod quis scire tenetur, scilicet, affectata vt liberius peccet, & per negligentiam, quæstio. 76. articu. 2. folio 166. columna 2. A
Ignorantia ex parte rei ignoratæ tantum, ideſt, non ex parte ignorantis, ideſt, non culpabilis. excusat totaliter ab inuoluntario id quod est effectus proprius ignorantiæ, siue det operam rei licitæ, siue illicitæ, folio 167. columna 1. B
Ignorantia causans per accidens actum vt remotio prohibentis de se, ideſt, de sua propria ratione, sibi vendicat, quòd actus ille sit inuōluntarius. Ignorantia siquidem vt remotio prohibentis, est causa non per se, sed per accidens inuoluntarij, ignorantia autem vt absentia scientiæ, est causa per se inuoluntarij, quæst. 76. art 3. fol. 166. columna 3. I
Ignorantia est causa per accidens peccati. Non ens enim non est causa per se entis, & ponitur causa vt remouens prohibens, seu remotio prohibentis, quæst. 76. art. 1. fol. 165. columna 3. K
Quomodo intelligenda sint hæ literæ verba, Inquantum remanet in ignorante de voluntario, intantum remanet de intensione peccati, & secundum hoc non erit per accidens peccatum, quæstione 76. articu. 3. folio 167. columna 2. B
Ignorantiam tollentem totaliter vsum rationis excusare a toto, est verum per se loquendo, sed per accidens contingit non excusari: cum enim ignorantiæ tali coniungitur, quòd est voluntaria culpabiliter, tunc ratione istius accidentis non excusat a toto, quæst. 76. art. 4. fol. 168. columna 1. I
Ignnorantia semper excusat a toto inuo'untario, vt sic. Et quando dicitur, quòd aliquando excusat a tanto, sed nō a toto, intelligitur de ipso inquantum habet tationē voluntarij, q. 76. art. 3. fol. 167. col. 1. D
Ignorantia concomitans, seu quæ non est causa actus peccati, quia non causat inuoluntarium actum, ideo non excusat a per se spectantibus ad actum illum Cum quo tamen stat, quòd excusat ab omnino per accidens, quia nullus fit ex illa ignorantia in eo actus volendi illa, ibid. fol. 166. columna 4. K
Ignorantia non est secundum se peccatum, quia omne secundum se vitium morale opponitur secundum se alicui virtuti morali: igaorantia autem non opponitur alicui virtuti morali, sed scientiæ. Et quia non est secūdum se peccatum, oportuit respondendo dicere secundum quid est peccatum, & dictum, est secundum negligentiā, q. 76. art. 2. fol. eodem, col. 1. B
Cum inter ignorantiam malæ electionis, & ignorantiam iuris differentia sit, quòd ignorantia electionis consistit in ipsa voluntaria actuali inconsideratione: ignorantia vero iuris in voluntaria habituali priuationi scientiæ, quandocumque aliquis ex actuali obliuione eius quod scit, & habitualiter meminit, operatur, neutram ignorātiam incurrit, quoniam omnium reminiscī supra hominis est facultatem, q. 6. ar. 8. fol. 20. colum. 1. C. versi. Excommunicatus.
Peccata quæ sunt secundum se mala, & fiunt ex ignorantia iuris, sunt eiusdem speciei, cuius essent si fierent a sciente, quia sunt voluntarij in seipsis per se, & directe, nō solum materialiter, sed formaliter secundum conuenientiam ad obiectum, quamuis secundum contrarietatem ad virtutem indirecte, & per accidens sint voluntarij, q. 76. art. 4. fol. 167. col. 3. H
Peccata quæ fiunt ex culpabili propter negligentiam ignorantia facti, non sunt eiusdem speciei cuius essent facta a sciente, sed spectant ad species peccatorum directē volitorum, quia plus requiritur ad rationem speciei propriæ quam ratio voluntarij, oportet enim esse per se intentum id vnde species sumitur, quæstio. 76. artū. 4. folio 168. columna 1. B
Peccata quæ fiunt ex ignorantia iuris positiui, quę nō sunt secundum se mala, sed solum, quia prohibita, quia obiectum formale velatur, nō sunt eiusdem speciei facta ab ignorante ius, & a sciente, ibid.
Peccata facta ex ignorātia facti culpabiliter, siue sint secundum se mala, siue non, redeunt ad naturam suæ speciei, quoniam culpa impedit velamen ignorantiæ a locando actum extra intentum, ibid. E

¶Ignorantia adiuncta sequenti peccato non auget, sed diminuit illud, quia plus adimit de grauitate illius, quàm apponat de grauitate propria, ibid. col. 3. I

Quando ignorantia non aufert propriam & perfectã speciem deliberato peccato, quod ex ea fit, non aufert per consequens id quod ex propria specie sibi vendicat, scilicet esse mortale, & esse mortale grauioris ordinis. Quãdo vero ignorantia distrahit sequens peccatum in speciem alterius peccati, puta, ebrietatis, vel venationis non discretissimæ, tunc quia peccatum sequens non sortitur propriam speciem, quantumcumque secundum se esset mortale, aut grauioris ordinis, non facit actum ex veniali mortalem, nec ex mortale leuioris ordinis, mortalem grauioris ordinis, quãuis aggrauet vt circumstantia, quia circumstantia non habens propriam speciem, numquam aggrauat in infinitum, numquam transfert in proprium ordinem, ibid. K

An maior sit ignorantia peccãtis ex passione, quàm ex malitia, q. 78. art. 4. ad 1. fol. 178. col. 2. C

Ignotum non specificat quo ad reposita per se in specie, secus autem est de reductiue ad speciem pertinentibus, q. 76. art. 4. fol. 168. col. 2. D

Imaginatio non quorumcunque, sed consideratorum a ratione, subest imperio rationis, quæstio. 17. articu. 3. folio 39. colum. 2. D

Tã imaginari vel non imaginari, quàm imaginari hoc, uel vel illud subesse intelligitur imperio nostro, quatenus pendet ex parte animæ ibid. E

¶Imperium. Ad imperij rationem tria concurrunt, scilicet ordinatio alicuius ad aliquid, intimatio, & motio, quorum duo prima pertinent ad rationem, tertiũ autem ad voluntatem, q. 17. art. 1. fol. 37. col. 3. F

Actus appetitiui pro quanto pendent ex parte animæ, vniuersaliter subsunt imperio rationis, & voluntatis, q. 17. arti. 7. fol. 38. col. 1. D

Quanto aliquis actus est immaterialior, tãto est nobilior, & magis subditur imperio rationis. Appetitus siquidem passionis licet ex naturæ nobilitate magis obediant rationi quàm corporis motus, propter contrarietatem tamen annexam bono proprio ad rationem, non plenè rationi subduntur, propter cuius contrarietatis defectum corporis membra plenè subduntur rationis imperio ad suos animales motus, q. 17. art. 8. ad 1. fol. 39. col. 3. K, & colum. 4. H

¶Infans. An infans baptizatus teneatur in principio suę discretionis ad conuersionem in Deum, sicut & non baptizatus, q. 89. ar. 6. fol. 196. col. 4. K

Et si teneatur, an quilibet baptizatus sit de hac præcepti obseruatione dubius, & teneatur consequenter confiteri tamquam de dubio, ibid.

¶Infirmitas corporis voluntaria non excusat a peccatis sequentibus, durante illius infirmitatis affectu, q. 77. ar. 7. fol. 117. colum. 3. G

¶Indiuiduum vnum immaterialis ordinis, æquiualet non tãtum infinitis indiuiduis materialibus sub vna specie, sed etiam sub vno genere, etiam analogo, q. 10. art. 3. ad 3. fol. 27. col. 4. G

¶Intellectus indiget habitu naturali: quoniam cum indigeat speciebus intelligibilibus ad hoc, quòd intelligat, non est per seipsum in actu, ita ꝙ possit absque superaddita qualitate exire in actum intelligendi. In voluntate autem ipsa potentia vices naturalis habitus optimè prębet: quia ex seipsa naturaliter inclinatur ad tendendum in finem naturalem, secus autem est respectu supernaturalis finis, quæstio. 62. art. 3. fol. 127. col. 3. G. H

An intellectus humanus ex virtute suæ naturæ possit cognoscere omne verum non supernaturale, quæst. 109. arti. 1. fol. 245. colum. 3. H

Quomodo teneat processus literæ probationis, ꝙ intellectus mouet voluntatem per modum principij formalis, præsentando ei suum obiectum, quæst. 9. ar. 1. fol. 24. columna 3. H. I

An Deus sit obiectum intellectus practici, quæst. 3. ar. 5. fo. 9. columna 3. F

Intellectus practici actum non quæri propter seipsum, sed propter actionem, quomodo intelligatur, ibid. I

Intellectus practici perfectio, veritas, seu vera directio in agibilibus attenditur penes conformitatem ad appetitum rectum rectitudine finis moralium, quæ est bonitas moralis. In factibilibus autem attenditur [...] mitatem ad appetitum rectum rectitudine [...] cialium, quod nõ est appetitum esse bon[...] sed esse rectum, idest, tendere in rectum fine[...] 5. fol. 116. colum. 3. K

Intellectus practici cognitio, ac veritas in a[...] consistit, quę directio infallibiliter est vera [...] gentia, si cõsona sit appetitui recto præcede[...] tus intellectualis semper vera respectu con[...] uatur non inquantum cognitorum, sed in[...] tingibilium ab humano opere propter co[...] ad appetitum rectum, fol. 117. col. 2. B

Intellectus practici verum secundum se qui[...] pendet quo ad cognoscere, ex parte autem [...] petitu recto, qui facit nobis apparere fine[...] sius appetitus dispositionem. Quo ad dir[...] ia intellectualis virtus est regula, & nostro [...] nis naturalis, & appetitu commensuran[...] 131. colum. 1. E. Mouere

¶Intendere potest voluntas multa simul, non [...] lectus multa simul intelligere, quia intellect[...] git plura nisi vt vnum, voluntas vero vt plura [...] artic. 3. fol. 30. colum. 4. I

Intentio primo attingit terminum, & deinde [...] lia in ipsum, electio vero primo attingit [...] & deinde terminum, quæstio. 12. articu. 4. [...] lumna 1. B

Quantum mala est intentio, tantum mala est vol[...] maliter, idest, vt stat sub intentione, quæst. [...] 47. columna 4. K

Quantitas bonitatis intentione non constituit [...] tem bonitatis in actu, quia bonitas intention[...] stituit bonitatem actus, quæstio. 19. art. 8. ad [...] columna 1. B

Quantitas ex obiecto & modo intentionis, [...] actum voluntatis, & actum exteriorem [...] tentione, seu formaliter, idest, vt tẽdunt in [...] respicit intentio, q. 19. art. 8. fol. 47. col. 4. I

¶Intẽtio in perfectionibus est penes accessum [...] quia perfectio effectus est ex causa, in defectibus [...] est penes elongationem a perfecto, quæst. [...] 54. columna 4. K

¶Interpretatione non est opus in manifestis, q. [...] 209. columna 4. I

¶Iræ diffinitionis explanatio, quæstione 47. fol. [...] lumna 2. D

Ira non est ad mortuos secundum se, nec ad [...] ibidem, colum. 3. G

Ira non est nisi ad singulares personas, ibid. H

Ira nõ causatur ex sola tristitia, quia requiritur [...] vltionis, q. 23. art. 4. fol. 57. col. 4. K

Ira terminat omnes passiones irascibilis, quia in ip[...] tur tamquam in vltima passione, hoc est dicere, [...] vltima passio, seu vltimus motus huius potentiæ [...] tior, & propterea denominat potentiam, q. 46. art. [...] lio 92. columna 1. A

Ira inquantum subest rationi nuntianti, est [...] tum vero subest rationi moderanti, sed [...] art. 5. fol. 93. colum. 1. D

Ira malum respicit indutum iusti vindicatiui [...] odium autem malum nudum secundum se, q. [...] fol. 93. colum. 3. F

Iræ proprium obiectum habet per se mensuram, [...] quo casu forte non habet, hoc est per acciden[...] tem obiectum non habet per se mensuram, [...] hoc est per accidens, ibid. col. 4. F

Iræ species, scilicet fel, mania, & furor, non sunt [...] cies ex parte obiecti, quàmuis ex parte subiecti [...] cè distinguantur, q. 46. art. 8. fol. 94. col. 1. E

¶Irascibilis obiectum secundum Sco. est offendens, [...] sequitur, ꝙ apud ipsum irascibilis nũquam [...] boni, q. 23. art. 1. fol. 55. col. 4. I

Irascibilis adęquatum obiectum est difficile, [...] sub quo comprehenditur offendens, fol. 56. col. [...]

¶Immo irascibilis obiectum est bonum æstimat[...] piscibilis vero sensatum: illam mouent inten[...] citæ, istam species sensibilium, ibid. col. 2. A

¶Irregularitas sequitur factum, & non requirit [...] 76. art. 3. fol. 197. col. 1. D

¶Iuris dispositioni standum est, quæstio.72.articu.9.folio 156.columna 2.B
¶Iustitia præferatur fortitudini. Iustitia enim rectificando animũ in omnibus operationibus, quę sunt ad alterum, rectificat etiam respectu vitę, & mortis, & sic iustitia est tanto nobilior, quanto uniuersalior, circa maiora scilicet & minora, rectificans in his, quæ sunt ad alterum, q.66. art.4.fol.138.col.1.E
¶Iustificatio. Remissionem peccatorum esse cõsummationem, siue peruetionem ad terminum huius motus, qui est iustificatio impij, quomodo intelligatur, q.113.art. 6.fol. 261. colum.4.H
Iustificationẽ impij esse ipsam remissionem peccatorum, secundum quod omnis motus speciem accipit a termino, quomodo intelligatur.ibid.K
An author intẽdat, q̃ gratiæ infusio, & remissio culpæ sint idem secundum substantiam, & distinguantur secũdum terminos, an vero intendat, quòd sint, conueniant, & distinguãtur sicut generatio, & corruptio, cum generatio vnius est corruptio alterius, q.113.art.6.ad secundum, fol.262.colum.1.D
In iustificatione impij ordo naturalis est, q̃ primo est infusio gratię, secundo motus liberi arbitrij in Deum, tertio motus liberi arbitrij in peccatum, quarto consecutio iustitiæ, & quinto exclusio culpæ.quæst.113.art.8. fol.263. columna 2.D
Omne iuuans statuit Iupiter esse pium, quæstio.94. arti.2. folio 203. columna 4.I

L

LAETITIA, exultatio, & iucunditas propriè nõ dicuntur, nisi in naturis rationalibus, q.31.artic.1.fol. 68.colum.4.I
¶Legibus tribus eget homo ad sui rectitudinem moralẽ, secluſa rectitudine requisita pro cœlesti patria, q.91.art. 1.2.& 3.folio 198.col.4.G
¶Lex diuina nõ dicitur diuina a subiecto, tamquàm sit aliquid in Deo, sed dicitur diuina ab authoritate, a modo, & a fine, est namque a Deo super naturaliter data ad ducendum in Deum supernaturalem finem, q.93.art.3.folio 202.columna 1.E
Ista propositio, Rationes inferiorum gubernantium sunt quæcunque aliæ leges præter æternam, est vera.q.93.ar. 3.ibidem.C
Omnia præcepta legis naturæ radicantur in vno primo, ratione cuius dicitur lex vna, quæstio.94.articu.1.fol.203. columna 3.K
Aliqua deriuari a lege naturæ per modum determinationis, quo ars formam communem ad specialem determinat, quomodo intelligatur, quæstio.95.artic.1. fol.205. columna 4.G
An lex humana ita obliget in foro conscientiæ, q̃ homo teneatur mori pro eius obseruatione, quæst.96.arti.4.fol. 208.columna 1.D
Quomodo stent hæc duo simul, q̃ princeps obligetur quo ad Deum, ita quòd peccat nõ seruando legem, & quòd lex non habet vim coactiuam super eum, q 96.articu.5. ibidem, colum.3.K
Quomodo stent hæc duo simul, q̃ princeps potest legẽ tollere, mutare, & in ea dispẽsare, & q̃ ipse in foro conscientiæ subditur legi, fol.209.col.2.D
Quadrupliciter occurrere potest casus agendi contra legis verba pro seruanda eius intentione, quæstio.96. artic.6. ibidem, colum.4.G
Leges humanæ fiunt secundũ id, quod vt in pluribus agendum est, & non dearticulantur omnia in omni euentu: Et hoc tribus de causis. Prima est ex defectu ingenij humani, secunda ex parte confusionis vitandæ, tertia ex variabilitate rerum, de quibus fit lex humana, q.96.art. 6.fol.210.colum.1.B
An lex diuina & humana differãt penes hoc, q̃ diuina intendit principaliter amicitiã ad Deum, humana autem intendit principaliter amicitiam hominum inter se. q. 99.art.2.& 3.fol.214.col.1.A
An præmiare, & consulere sint actus legis, q.99.art.5. & 6. fol.215.colum.1.C
Cur populi veteris legis omnia fuerint figuralia, q.104.ar. 2.ad 2.fol.234.col.3.I
Liberatis radix formaliter est voluntas, causaliter vero ratio. quæst.17.art.1.ad 2.fol.38.col.1.A & q.74.art.5.folio 161.colum.3.K
Liberalitas, & magnificentia, fortitudo, & veritas cum nõ respiciant operationes secundum se, vt respicit iustitia, & partes eius, sed vt aliqualiter se habent ad passiones, sunt subiectiuè in appetitu sensitiuo, in volũtate autem & Deo non nisi metaphoricè, & secundũ quid. q.60.ar. 5.fol.124. col.1.C.D
¶Locus sacer, vers.Circunstantia.
¶Lumen gloriæ in patria ponere necessarium est ad eleuãdum animam ad videndum eum, & eo beatę fruendum, q.67.arti.3.fol.141.col.2.B
Et est subiectiuè in intellectu, quæstio.67.arti. 5.ad secundum, ibidem, columna 4.H

M

MACVLA, an sit priuatio, vel relatio rationis, Ad Scotum, q.86.fol.186.col.4.G
¶Magis & minus per se non variant speciem, q.60.ar.5.fi. fol.124.colum. 3.H
¶Malum absolutè loquendo, significat priuationem boni secundum rationem debiti, quando, sicut, &c.q.18.arti. 5.ad secundum. fol.42.col.1.B
Malum in moralibus quandoq; significat priuationem boni secundum rationem debiti, quando, sicut, &c. actui, humano, uel habitui, quandoque autem significat ens contrarium, actui, vel habitui humano bono, ibidem.
Malum, species, genus, & differentia in moralibus formaliter est ens positiuum, & bonum in se, quamuis sit malum homini secundum rationem, q.18. articu.5.fol.41. columna 4.K
Malum est æquiuocum ad malũ verè, & propriè, & ad malum genus, differentias, & species moralium, q.18. ar.5. ad secundum, fol.42.col.1.B
Malũ æquiuocè dicitur de malo absolutè, & de malo morali, quoniam malum absolutè est formaliter nullius naturæ, sed priuatio & nihil, malum autẽ morale est multarum naturarum, quæstione 71. articu.6. folio 150.columna 3.I
Mali culpæ ratio non consistit in malitia contrarie, sed in malitia priuatiuè, quæst.18.art.9.fol.43.col.3.K
Malum morale tollere totum bonum morale sibi oppositum, potest permissiuè, & positiuè intelligi, q.18.ar.8.ad primum, fol.60.& q.75.arti.4.fol.44 col.1.I
Mali causa cum assignatur, aut assignatur causa deficiens, aut assignatur causa per accidens: quia causam efficientem per se habere nõ potest, neque positiuam, neque negatiuam, q.75.art.1.fol.164. col.1.C
Malum causa depulsiuè, quia cum apprehensio ad bonum animalis ordinetur, malum apprehensum nõ causat in animali bonum ad se, sed a se, hoc enim est causare conueniens animali in proportione ad tale obiectum, q.23. art.4.fol.57 col.1. D.& col.3.I
Quia malum non est obiectum appetitus, vt prosequendum, sed vt fugiendum, & eadem ratione qua bonum appetitur, malum refutatur, ideo vtrumque verificatur, scilicet & quod vtrumque est obiectum diuersimodè, & quòd bonum communiter assignatur, & diuulgatur; quia bonum per se, malum vero per accidens, idest, per aliud, scilicet bonum, est obiectum, quæst.25.artic.2.fo. 59.columna 4.F
¶Meritorium præsupponit laudabile, & laudabile rectum & rectum bonum, quæstione 21.articulo 1.folio 53.columna 1.A
Omnis actus humanus dupliciter potest habere rationem meritorij, vel demeritorij, primo ex ipsa ratione actus, secundo ex statu personæ agentis, quæstio.21.articu.2. ibidem, colum.3.G
Non omnis actus humanus est meritorius, vel demeritorius vitæ æternæ secundo modo, sed existentis in statu gratiæ, primo vero modo omnis actus est meritorius, vel demeritorius vitæ æternæ, ibid.H
In communi loquendo, in merito concurrunt quatuor, scilicet persona merens seu merita, ipsum meritũ, merces, & persona reddens mercedem, quæstio.114.arti.1.folio 264.columna 4.H
Quare bis author quærat, an aliquis sine gratia possit mereri uitam æternam, quæstione 114.articu.2.folio 265. columna 2.E

Homi-

Hominem non posse mereri ab alio homine quem prius offendit, nisi ei satisfaciens reconcilietur, quomodo intelligatur, q.114.art.2. ibidem.

An actus elicitus a gratia, sit meritorius simpliciter vitæ æternæ, q.113.art.3.fol.266.col.1.C

Quo pacto possit homo per gratiam mereri ex condigno vitam æternam, cum inter Deum & creaturam quamcumque multo minus, quàm inter patrem & filium, possit esse iustum simpliciter, quæstio. 114. artic.3.ibid. columna 2.D

An ratio, quare nullus potest mereri ex condigno sibi reparationem post lapsum, quia scilicet motio diuinæ gratię interrumpitur post lapsum, sit valida, q.114.artic.7. fol. 267. columna 2.A

An ratio, quare perseuerantia dicitur non cadere sub merito, quia scilicet dependet solum ex motione diuina, sit q.114.arti.9.fol 268.col.2.A

¶ Motus ab extrinseco ex parte actiui est fortior in principio ex ratione cõtrarietatis, quia vnumquodque & seipsum imprimere, & opposito contrarianti obsistere nititur, ex parte autem patientis, motus ab extrinseco debet esse minor in principio, quia magis contrariatur in principio, quæstione 35.articu.6.ad secundum, folio 78. columna 3.G

Quomodo intelligatur hæc propositio, Quod nullam habet notitiam finis, & si in eo est principium actionis, vel motus, non tamen eius quod est agere, vel moueri propter finem est principium in ipso, sed in alio, q.6.art.1.fo. 17.colum.3.I Agere. Finis.

Quomodo intelligatur hæc, Quodcumq; sic agit, vel mouetur a principio intrinseco, quod habet aliquam notitiam finis, habet in se ipso principium sui actus, non solum vt agat, sed etiam vt agat propter finem, ibidem, columna 4.G

¶ Mouere est reducere de potentia ad actum, quæstione 9. in principio, fol. 23. columna 4.K. Intellectus. Obiectum.

Differentia inter intellectum, & voluntatem in mouendo stat in hoc, ꝙ voluntas mouet effectiuè intellectum, & alias animæ vires quo ad exercitium actus, intellectus autem mouet illam finaliter, & cum hoc effectiuè ad specificationem actus, & illa efficientia quæ necessario coniungitur fini. q.22.art.3. fol. 55.col.2.C

Non solum aptitudo ad motum, & operationem inest subiecto per se, sed motus ipse, & operatio, q.10.arti.1.ad secundum, fol.27.colum.4.F

N

NATVRAE determinatio non est minus efficax, ꝙ determinatio habitus, est tamen minus faciẽs, & explicans opus suum, quàm determinatio habitus acquisiti, quia habitus acquisitus in ipsa acquisitione expulit insurgentia contraria, naturalis autem determinatio non, unde assimilatur habitui infuso potius, quàm acquisito, quæst.56.articu.6.fol.114.colum.3.K

In naturalibus, quia sunt determinata ad vnũ, sufficit inclinatio ad conueniens ad dissonandum ab inconuenienti, in animalibus autem, quia tendunt in contraria secũdum seipsa, non sufficit animali amor cõuenientis pro odio disconuenientis, sed vtrumque seorsum, q.23.ar.4. fol.57. columna 1.A

Naturæ corruptæ appellatione quid intelligendum sit, qõ. 109.art.2.3.& 4 fol.246.col.1.D

An naturæ ordo reparari non possit, nisi Deo voluntatem hominis ad se trahente per gratiam, q. 109. arti.7.folio 250.columna 1. A

Quomodo vulnera humanæ naturæ consistant in destitutione virium animæ a proprio ordine naturali ad virtutem, cum peccatum nullum bonum naturæ tollat, q.85. art.3.fol.185.colum. 1.E

¶ Negligentia est nomẽ æquiuocum, vel quasi æquiuocum ad peccatum oppositum prudentię, & ad peccatum oppositum studiositati, & illa est in intellectu, & ista in voluntate, q.76.art.2 fol.166.col.2.A

¶ Numerus. Quomodo possit esse verũ, ꝙ inter species numerorũ est ordo per accidens & processus in infinitum, quia accidit numero præexistenti, ꝙ ei addatur vnitas, q.1.art.4.ad 2.fol.3. colum.3.H

O

OBEDIENTIA oritur ex propinquitat[...] pinquitas est duplex, scilicet similitudin[...] portionis. Et secundum similitudinem quide[...] actus est nobilior, tanto propior secundum [...] est rationi, & aptior vt sequatur eam: secund[...] tionem vero quanto bonũ proprium, ad quod [...] fra latitudinem obsequentium ordinatur, [...] sonum rationi, tanto magis subditur eius Im[...] Imperium.

¶ Odium diuiditur in odium inimicitię, & abh[...] nis, sicut amor in amorem amicitiæ, & concup[...] q.29.ar.1.fol 65. colum.1.E

Vniuersaliter odium est dissonantia a malo obie[...] quia oportet malum obiectum esse odio hab[...] quia diuersum in vtroque odio constituitur [...] quia vnius persona, alterius res, varietas appa[...] est, quoniam vtrobique id quod habet ra[...] obiecti, & causę odij abnegatur ab affectu, [...] ibidem, colum.2.C

Odij obiectum, & causa nõ est malum simplic[...] lum huic, q.29.art.1.fol.65.col.1.B

Aliud est odio haberi, & aliud non amari, q.29.a[...] columna 1.C

¶ Obiectum vt obiectum non dicit causam effecti[...] propterea potest distinguere aliter, quàm effic[...] cet formaliter, q.54.ar.2.fol.108.col.1.A

Obiectum ad hoc ꝙ specificet actum volunta[...] ꝙ sit formaliter per se & directe intentum, [...] autem quòd sit primo intentum, quæst.72.ar[...] columna 1. E

Quæ sit differentia inter obiectum potentiæ, & [...] se obiectum potentiæ, quæstione 8.articu.1.[...] lumna 4.F

Obiectum potentiæ passiuæ comparatur ad ip[...] sa motus, vel actus ipsius. Et sic cum vis appe[...] passiua, vniuersaliter obiectum propriũ [...] appetitus est causa actiua illius, quæst.27.artic.[...] columna 4.I

Per hanc propositionem, Obiectum mouet de[...] actum ad modum principij formalis, a quo in [...] turalibus actio specificatur intendit litera, [...] ctum mouet in genere causæ formalis. No[...] absolutè, ꝙ mouet vt principium formale [...] sed extrinsecum, non tamen separatum vt [...] iunctum, q.9.art.1.fol.24.col.2.C

¶ Operationis actiuæ nobilitas pensatur ex form[...] actionis principium, quæstione 51.articu.2.[...] columna 4.G

Operationes distinctæ contra passiones, sunt ope[...] ad alterum, q.60.ar.2. fol.122. col.4.I

Vnumquodque esse propter suam operationem, [...] do intelligatur, q.3.ar.2.fol.8.col.3.G

¶ Optimum simpliciter, nullo adiecto fit melius, [...] 3.fol.76.colum.2.B

¶ Ordinare & conferre, rationis propria opera [...] niunt autem voluntati, vt intellectum particip[...] art.3.fol.37.colum.4.K

Ordinare aliquid in bonum commune, est [...] dinis vel alicuius vicem gerentis totius mult[...] 90.art.3.fol. 197. col.4.K

Ordinari in summum bonum contingit tripliciter[...] in communi, secundo in speciali, confuse [...] in speciali, & distinctè, quæstione 10.articu.[...] columna 1.E

P

PASSIO. Ratio obiecti passionis appeti[...] integratur ex bonitate vel malitia, pr[...] differentia, & appręhensione. quæst.30.artic[...] columna 2.B

Passionum quædam sunt quarum obiecta con[...] citè in applicatione huius ad hoc, quædam [...] q.46.art.2.fol.92.colum.2.C

Passionum genera sunt quatuor, scilicet motu[...] motus a malo, quies in bono, & inquietu[...] Vltima in primo genere est spes, in secund[...]

tertio delectatio, in quarto tristitia, & omnes sunt per se tam in se, quàm in suis causis, quæst. 25. artic. 4. folio 60. columna 3. G

Passiones primariæ exigunt duas conditiones, scilicet, ꝙ sint per se, ideſt, nihil per accidens habentes ad mistum, tam in se, quàm in suis causis, & ꝙ sint vltimæ in singulis generibus, ibidem. F

Non omnis, sed aliqua naturæ obiecti diuersitas illa, scilicet quæ redundat in diuersam rationem delectabilis, diuersificat speciem passionis, quæstio. 31. arti. 7. folio 71. columna 2. C

Passiones se habent ad bonum, & malum morale sicut exteriores actus, q. 24. arti. 2. fol. 59. col. 1. A

Ad delectationem & tristitiam terminantur oēs aliæ passiones, & ab eis quodammodo regulantur, quæst. 34. folio 73. columna 2. A

Amor, desiderium, delectatio, & tristitia, & siquid est eiusmodi, si sumantur pro naturalibus dissonantijs, vel consonantijs potentiarum, vel actuum, & huiusmodi, æqui uocè dicuntur de eisdem vt sunt animales passiones, q. 23. ar. 4. fol. 57. colum. 4. F

Licet omnis passio exeat limites naturalis motus, non tamen omnis passio nocet, aut habet aliquid præter naturam, quia hoc consonat naturæ, vt quandoque motus cordis varietur. Item, licet omnis passio sit cum præternaturalitate motus cordis, & noceat naturæ, non tamen omnis passio est mala moraliter quando est voluntaria, quia recta ratio dictat, ꝙ propter aliquod bonum corpori etiam nocumentum inferatur, q. 24 artic. 2. fol. 58. columna 2. B

Quòd in omni passione fit transmutatio aliqua præternaturalis in corde, est neminem in passione eadem actualiter diutius perdurare sine corporali læsione, aut curatione, q. 22. ar. 1. fol. 54. col. 3. F

Passio omnis animæ absolutè loquendo, est cum præternaturali transmutatione, quia cordis motus, aut intenditur, aut remittitur a suo naturali motu, quia tamen inter præternaturales passiones datur latitudo, & minus malè respectu magis malè habet rationē melioris, ideo passiones illæ quæ ad peius declinãt magis propriè passiones dicuntur, q. 22. ar. 1. fol. 54. col. 1. E

An omnis passio sit cũ transmutatione in deterius, & nulla sit in melius, q. 22. ar. 1. ibid.

Mutationes quę sunt materia passionum consistentium in fuga, seu retractione, declinant in peius, quàm quæ sunt materia passionum consistentium in extẽsione, seu prosecutione, quia vita humana consistit in vitali extensione cordis ad totum corpus, ibid. col. 2. B

Motus animi, qui passiones vocantur, habent rationē passionis ex adiuncta transmutatione corporali: habent autem rationem appetitiui motus, & talis, puta iræ, vel timoris, secundum se. quæstio. 22. artic. 1. ad secundum, & tertium, ibid. col. 3. F

Passionis communiter dictæ magis habet rationem pars appetitiua, quàm appræhesiua, secluso enim corpore pati cõsistit in recipere ab agente, & trahi in illud: pars autem apprehẽsiua trahitur ab agente ad hoc, vt sit ipsum secundum esse intentionale, pars vero appetitiua trahitur ab agente, vt iungatur ibi secundum esse essentiale, ergo. Et est sermo de passione vere & communiter siue ab agente, siue a fine, q. 22. ar. 2. ibid. K

Passiones in appetitu sunt verè operationes, causatæ tamẽ ab appetibili, & habentes pro obiecto appetibile. Sed in appetitu sensitiuo sunt per se mistæ cum passione corporali, in appetitu vero intellectiuo non: & per exclusionẽ huius compositionis dicũtur in eo simplices actus, similes tamen passionibus sensitiui appetitus, q. 22. ar. 3. fol. 55. columna 4. G

Litera, vt distinctionem passionum in anima doceret, vtès similitudine agẽtis naturalis inquantum attrahit, & inquantum triplex effectus in patiente fit, nõ est digressa, q. 23. ar. 5. fol. 57. colum. 2. D

Peccatum est actus humanus malus, & est quid incomplexè significabile, significatur namq; infinitis nominibus incomplexis, vt fornicationis, blasphemiæ, & alijs huiusmodi nominibus, Ad Gregorim Arim. q. 71. ar. 6. fo. 150. columna 3. F

Peccatum est actus malus dupliciter, s. contrarie, & priuatiue, q. 71. ar. 6. ibid. I

Peccatum non est actus, nec deordinatio, sed actus contrarius virtuti. q. 76. art. 1. fol. 165. col. 3. H

Peccatum est vnum per se, & est ens contrarium virtuti, & inordinatio priuatiua, & necessario cõcomitans ipsum vt informans illud, & propterea Doctores peccati nomine sæpe vtuntur ad significandum illam adiacentem priuationem, sicut vtuntur etiam nomine beatitudinis ad significandum summam delectationem, q. 72. art. 1. fol. 151. columna 4. K

Peccatorum contrarium, & specifica distinctio est ex contrarijs obiectis in esse morali, & non ex priuationibus inordinationis & auersionis, Ad Scotum, folio 152. columna 1. D

Peccati mortalis actus stat cum virtute acquisita, q. 63. art. 2. fol. 129. columna 2. D

Peccato inquantum voluntarium, intimius est inordinatio contrarię quàm priuatiue, & conuersio, quàm auersio: inquantum vero malum simpliciter, intimius est inordinatio priuatiuè, & auersio, quàm conuersio, folio 150. columna 4. K

Peccato, simpliciter & absolutè loquendo, magis essentialis, & intimior est inordinatio contrariè seu conuersio, quàm inordinatio priuatiue, seu auersio, quia peccatũ est magis voluntarium quàm malum: secũdo quia conuersio dat peccato veram speciem, auersio autem dat priuationem speciei. magis autem cõuenit peccato differentia verè specifica, quam priuatio speciei, ibid. & fo. 151. columna 1. A

Peccatum in moralibus ex hoc ipso, quòd est peccatum, est offensiuum Dei, & auersiuum a Deo, quia istæ duæ rationes in peccato distinguuntur non vt disparatæ, sed vt subordinatæ, ita quòd peccatum contra rationem, subordinatur ad esse contra Deum, & illud infert hoc quasi vt inferius suum superius, Item, cum bonum rationis sit Deo fini naturali connexum, oportet vt peccatum, quod est malum rationis ex eo ipso, ꝙ contrariatur bono rationis abducat a Deo fine naturali, & consequenter supernaturali, quæstio. 71. art. 6. ad vltimum, folio 151. colum. 1. E

Peccatum ex hoc ipso, quòd est cõtrarium rationi formaliter, habet quòd est contrarium Deo obiectiuẽ, nõ efficaciter, sed obiectiue. i. non quòd in eo ipsi aliquid extrahi contrarietate adimatur, sed quantum est ex effectu peccantis, ibidem.

Literæ processus a peccato in ordine ad peccantem ad peccatum secundum se, est bonus, q. 72. articu. 1. ibidem, columna 4. F

Peccatum in ordine ad peccantem, & ad intentionem peccantis, & vt voluntarium, & secundum se, idẽ sunt, quia secundum se sumptum claudit in sua ratione esse a peccante sic, quòd ex hoc fortitur peccati rationem, & peccatum est a peccante ex hoc, ꝙ eius voluntate est voluntarium, quod per intẽtionem quæ est respectu finis, qui est proprium obiectum voluntatis exprimitur, fol. 152. columna 2. B

Si peccata distinguerentur secũdum oppositas virtutes, in idem rediret. s. quòd distinguerentur, secũdum obiecta, quia virtutes distinguuntur per obiecta, sed non idem rediret quo ad hoc, quòd haberẽtur distinctiua propria vsque ad species specialissimas vitiorum, & peccatorũ, q. 72. ar. 1. ad 2. fol. 152. col. 2. E

Id quod occurrit per accidens, quamuis necessario, nõ dat speciem peccato, sic enim cõcurrit inordinatio, auersio, reatus, & huiusmodi, ibid.

Peccata non distinguuntur specie secundum reatus pœnarum, q. 72. ar. 5. fol. 153. col. 3. G

Peccatum veniale, & mortale non distinguuntur ex parte conuersionis, vnde peccata habent speciem, sed ex parte auersionis, vnde peccata non habent speciem, & iuxta duos modos deordinationis auersiuæ cõstituuntur hęc duo peccata. Cum enim peccando auersio fit a fine, est peccatum mortale, cum autẽ peccando auersio non simpliciter, sed quædam fit circa tamen postergationem finis, tunc fit peccatum veniale, circa quocumque obiectum hæc accidant, q. 72. ar. 5. ibid. col. 4. F

Peccatũ veniale, & mortale non distinguuntur penes hoc, quòd mortale est contra præceptum, veniale contra cõsilium, vtrumque siquidem sub præcepto cadit, ad Scot. ibidem. I

Pecca-

Peccati commissio, & omissio virtutis oppositæ, non distinguuntur specie morali, quæstione 72. artic. 6. fol. 154. columna 1. E

Peccata non distinguuntur specie secundum diuersitatem præceptorum, esse enim contra legem, seu legis præceptum spectat ad auersionem peccati: peccatum autē non habet speciem ex parte auersionis, ergo, ibidem, & columna 2. A

Peccati diuisio in peccatum cordis, oris, & operis pōt intelligi dupliciter. primo per modum diuisionis in partes subiectiuas, secundo per modum quasi totius integralis in suas partes consequenter se habentes, & hoc modo tractatur, q. 72. art. 7. ibid. col. 3. H

Peccata quæ perfectionem non habent, nisi in opere, se habent ad peccata cordis, oris, & operis, quasi vt totum integrale ad suas partes, quædam vero perficiuntur solo corde, vel ore, & sic peccatum diuiditur in peccatū cordis, oris, & operis vt in veras & perfectas peccati species, ibidem. K

Distinctio secūdum gradus in peccato cordis oris, & operis, non est distinctio specifica secundum species imperfectas, siue peccatum cordis, & oris, ordinentur ad peccatum operis, vt imperfectum ad perfectū per modum simplicis prosecutionis, siue per modum cuiusdam intermedij termini, quia vnicum tantum est motiuū obiectiuè, q. 72. art. 7. ibid. col. 4. G

Peccata reponenda sunt in solis speciebus suorum per se obiectorum, formaliter, & directè volitorum, q. 72. fol. 156. columna 2. D

Peccati grauitas est duplex, quędam substantialis, & ista attenditur penes per se primo obiectum, & quædam accidentalis, & hæc est multiplex: nam quædam cōsequitur directè ad peccatum, quędam indirectè, quędam superuenit, quædam comitatur, & multis breuiter modis accidens grauitas variatur, sicut cætera consequentia, qō. 73. ar. 8. fol. 158. col. 4. G

Stat quòd peccatum inferat maius nocumētum non substantialiter, & sit minus graue substantialiter, ibid. I

Omne peccatum est subiectiuè in voluntate, quoniam in omni peccato cōcurrit actio voluntatis positiuè, vel priuatiuè. q. 74. ar. 1. fol. 160. col. 1. E

Idem peccatum potest secundum diuersa esse in pluribus subiectiuè, sicut potest diuersimodè esse a pluribus, paria namque in actionibus immanentibus sunt esse in, & esse ab operante, ibid. col. 2. A

In motibus præcedentibus actus voluntatis est peccatum commissionis: quia quando committitur aliquis actus inordinatus voluntariè, siue voluntarius sit positiuè, siue negatiue est peccatum commissionis, ut patet in delectationibus malis non imperatis, sed nec exclusis, qō. 74. ar. 3. ibidem, col. 4. F

Peccare quia consistit in agere, & propterea ad hoc, quòd aliqua potentia peccet mortaliter, non sufficit q̄ sit mora a voluntate, sed oportet vt secundum se libere agat, oportet quòd secundum modum propriæ libertatis potentiæ, attribuamus ei peccare, quæst. 72. arti. 4. fo. 161. columna 2. E

Peccati causæ ex parte peccantis sunt quatuor, s. ratio voluntas, sensus, & eius appetitus. ex parte vero obiecti, vna, iuxta vnitatem completi obiecti, plura tamen complectentis respondentia prædictis potentijs, q. 75. art. 2. fol. 164. colum. 3. G

Peccati obiectum est bonum apparens dissonum rationi, ibidem. I

Peccati causæ extraneæ ex parte obiecti sunt duæ, scilicet persuasor, & sensibilia: ex parte autem subiecti nulla est, quia solus Deus hinc est extra, quæstio. 75. art. 3. ibidem, columna 4. K

Peccata facta ex ignorantia priuante totaliter vsum rationis, non sunt extra genus moris, nec secundum se peccata, sed sunt circunstantiæ peccatorum pertinentes ad circunstantiam, quid, significantem effectum, & proptrea obseruandæ sunt in istis regulæ datæ de euentibus, & nocumentis peccatorum datis, q. 20. ar. 5. & q. 63. art. 8. fol. 167. colum. 4. H

Peccatorum grauitas attenditur secundum obiecta causaliter, secundum autem auersionem formaliter, quia grauitas conditio est malitiæ, quæ in auersione consistit, q. 77. ar. 6. fol. 171. colum. 2. A

¶ Augmentata conuersione ad obiectum non [illegible] geri auersionem, quia conuersio ex intensione [illegible] tur, quę per accidēs respicit obiectum vt caus[illegible] nem, ibidem. B

Peccata sequentia amentiam, ebrietatem, & simi[illegible] fuerant voluntaria, imputantur non vt pecca[illegible] specierum, sed vt circunstantię primorum pecc[illegible] q. 77. ar. 7. ibid. colum. 3. F

Licet enim peccatum humanū reducatur in hæc [illegible] cipia, ignorantiam, passionem, & malitiam, [illegible] men peccato inuenitur mala voluntas, & ign[illegible] 78. ar. 1. fol. 172. col. 1. C

Peccata ex certa malitia, & ex passione non spec[illegible] du perfectionis & imperfectionis differunt [illegible] ibidem. E

Quomodo stent hæc simul, peccare ex malitia [illegible] est, quam volūtatem ex seipsa moueri ad mal[illegible] cat ex malitia qui ex ægritudinali habitudine [illegible] mouetur. q. 87. ar. 3. ibid. col 4. I

Quomodo possint hęc stare simul, Actus pecca[illegible] & defectus concomitans nullo modo est a De[illegible] causa creata sola, q. 79. ar. 1. fol. 173. col. 4. F

Deus est causa actus, qui est peccatum tam secund[illegible] naturæ, quàm moris, non tamen est causa pecca[illegible] non est causa, quòd actus sit cum defectu, ide[illegible] causa concomitantiæ, seu coniunctionis defect[illegible] actu, coniunctio namq; ista non vndecumq[illegible] sed ex deficiente libero arb. nec conuenit actu[illegible] dolibet sumpto, sed vt a deficiente pendet, q[illegible] 174. columna 4. I

Quo pacto stet declaratio authoris de modo q[illegible] nale peccatum traducitur, quæstio. 81. art[illegible] columna 4. K

Peccatum originale dicitur remanere actu, & [illegible] tu, quia vere actu remanet priuatio iustitiæ orig[illegible] non tamen sub ratione culpæ, non enim imputa[illegible] plius ad culpam, nec reseruatur puniendu[illegible] 178. columna 3. G

Necessarium est secūdum fidem catholicam cred[illegible] omnis vtriusque sexus ab Adam secundum ra[illegible] seminalem proueniens, ex ipsa sua genera[illegible] xius peccato originali. [illegible] autem aliquis [illegible] habuerit ex speciali gratia originale peccatum [illegible] tamquam necessario credendum, non spectat, [illegible] tamquam probabile spectare possit propter [illegible] tes sanctorum, q. 81. ar. 3. ibid. col. 1. D

Peccatum originale, cum dicitur in litera esse [illegible] dispositio &c. sumitur inordinatio contra [illegible] super pronitate ad ea quæ sunt contra human[illegible] formem naturæ nostræ rationali, q. 82. ar. 1. fol. [illegible] 1. E & 2. E

Peccatum originale est habitus in ordine ad natur[illegible] ægritudo, non autem in ordine ad opus, [illegible] per remotionem prohibentis, ibid. col. 3. H

Peccatum originale est languor naturæ cui ab [illegible] niam consistit in contraria dispositione non [illegible] tiæ originali, sed naturali sanitati ipsius homin[illegible] tum rationalis, ibid. col. 4. F

Peccatum originale est habitus corruptus, i. in [illegible] ne consistens: sicut enim ægritudo est habitus [illegible] in corruptione humorum, ita peccatum origin[illegible] bitus consistens in corruptione partium anim[illegible] tic. 2. ibidem. I

Quia priuatio originalis iustitiæ est prima [illegible] dix originalis peccati, causa eius ponitur no[illegible] cumque, sed formalis, q. 82. ar. 2. folio 180. [illegible] Dispositio.

Quomodo se habeat inordinatio voluntatis ad pec[illegible] originale materialiter, & ad priuationem origi[illegible] stitiæ, q. 82. ar. 3. ibidem.

An formale in peccato originali sit priuatio iust[illegible] nalis totius, an in hoc, puta, in voluntate, ibide[illegible] lumna 2. B

Cur author qui posuit peccatum originale esse [illegible] concupiscentiam, & componi ex materiali [illegible] in corpore, ar. 4. q. 82. sola duo distinguit [illegible] ginali quorum vtrumque spectat ad form[illegible] de alijs faciens mentionem, ibidem. col. 4. [illegible]

Peccatum originale fuit in Adam priori modo [illegible]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

& prius quia per actum proprium, & in actu proprio, q 83 articu 1. fol.181.col.2.A
Peccatum originale est per prius in essentia animæ, quàm in potentijs. Ad Scotum, quæstione 83. articulo 2.ibid. columna 3. F
Peccatum, an sit pœna præcedentis peccati, Ad Scotum, q. 87.art.2.fol.188.col.1.B
An ratio quare peccato non debeatur pœna infinita intensiuè, quia est conuersio ad commutabile bonum, sit bona, q 87.ar.4.fol.189.columna 1.C
Peccatum veniale, & mortale, an distinguantur ex eo, ꝙ mortale inordinationem circa finem, veniale autem, circa ea quæ sunt ad finem importat.quæst.88. artic.1.fol. 191.colum.2.C
Peccati diuisio in veniale,& mortale,an sit diuisio analogi in ea de quibus secũdum prius,& posterius prædicatur, q.88.ar.1.ad primum,ibid.col.3.I
Peccatum veniale & mortale,quomodo.quæst.88.ar.3.ad secundum dicatur conuenire in genere,cum in articulo præcedenti dictum sit,quòd distinguuntur genere,folio 192.colum.2.C
Quomodo veniale per se disponit ad mortale.cum nõ nisi per quandam consequentiam, vel remouendo prohibens concurrat,quæstio. 88.articu.3. ad tertium, folio 193.columna 1. B
Quomodo dictum sit quòd de veniali ex genere fit mortale ex parte agentis,dum constituitur in eo finis, cum art.5.quæst.88. dicatur quòd circunstantia non facit de veniali mortale, nisi mutando speciem, folio 193. columna 3.H
¶Pœna. An pœna peccato veniali respondens, in inferno finietur.q 87.ar.5.fol.189.col 3.E
An ratio adducta,quare pœnæ spirituales,non sunt medicinales tantum, scilicet quia bonum animæ non ordinatur in aliud maius bonum, sit efficax. quæst.87. ar.8. fol.190.columna 4.I
Perseuerantia, Meritum,vlti.
Phãtasmata,& ea quę sunt in parte sensitiua, non sunt causa,sed materia causæ ad ea quæ sunt intellectus, qõ.85. art.1.fol.106.col.1.E
¶Pessimum optimo contrarium esse intelligitur in rebus habentibus contrarium,in carentibus autem contrarietate non habet locum,q.72.ar.9.fo.156.col.2.E
Potentiarum diuersitatem constituit aliqua,sed non omnis obiectorum diuersitas quæstio. 54.articu.1.fol.107. columna 2. D
¶Prauus ad meliores exercitationes deductus proficiet,q. 109.ar.7.fol.250.col.1.B
¶Præcipere & eligere actus intellectus, & voluntatis non solum simul sunt, sed vnus & idem numero actus est actus vtriusque diuersimode tamen. Præcipere enim est actus intellectus formaliter, appetitus vero virtualiter, & similiter electio est actus appetitus formaliter,intellectus vero uirtualiter,quæstio. 53.art.4.& 5.fo.119. columna 4.G
Sub præcepto cadit aliquid dupliciter primò sic,ꝙ eius oppositum sit contra præceptum,& hoc est mortale, secundo sic ꝙ eius oppositum sit præter præceptũ, & hoc est veniale,q.72.ar.5.fol 154 col.1.A
Non est idem finis præcepti, & id de quo præceptum datur,quia illud finis,hoc ad finem,qui finis præcepti non cadit sub præcepto,vt id quod præcipitur, sed vt intentum a legislatore,q.100.ar.9.fol.120. col.3.F
Quia sub præcepto charitatis cadit dilectio Dei ex toto corde, quod comprehendit directionem omnium ad Deum, ac per hoc modificationem omnium præceptorum a charitate, consequens est quòd pro quocumque tempore obligat præceptum charitatis, pro eodem modus charitatis in alijs obseruãdis obliget, nõ ex vi aliorum præceptorũ,sed ex vi præcepti charitatis,ad quam non solum spectat proprius actus secundũ se, sed ut modus cæterorum,q.100.ar.10.ibid.K
Ad rationem præceptorum decalogi,quia sunt prima elementa legis cõmunia,omnibus de populo exigitur communitas,i. ꝙ sint de illis quæ communius singulis conueniunt,q.100.ar.11.fol.221.col.1.E
Præcepta secundæ tabulæ,an sint de iure naturæ,Ad Scotum,q.100.ar.1.fol.218.columna 4. K
¶Præsumptio non est vitium, quia nimis speret in Deum, sed quia sperat bonum excedens propriam conditionẽ, q 64.art.4.fol.132. col.1.E
¶Primo alcui cõuenit,quod sibi non propter aliud,& alijs quibusque propter ipsum conuenit,q.109.ar.6.fo.249. columna 2.E
¶Princeps. Eadem est virtus boni viri,& boni principis, q.42.ar.1.fol.100.columna 3.K
Principium, Sicut in speculatiuis præter prima principia communissima inueniuntur propria principia per se nota,ita in practicis præter communissima præcepta, prima sunt propria præcepta, etiam prima in illo ordine, ita quod secundum vnumquemque inclinationis naturalis gradum sunt aliqua præcepta prima, vt principia propria per se nota,& reliqua præcepta secunda,ut conclusiones ex eis dependentes,quæst.94.artic.1.fol.203. columna 2.C
Priuationis & defectus ratio cõsistit in recessu a perfecto, q.22.ar.2.fol.54.colum.4.I
Quædam priuatiue opposita habent medium,quia priuatio consistit in priuari, ac per hoc non tollit totum oppositum,q.18.ar.8.ad primum,fol 44. col.1.I
Proprium,Alia est distinctio proprij a proprio, & proprij a communi: commune enim non distinguitur contra proprium per aliquid positiuum in se, quod non sit in proprio,duo autem diparata distinguuntur ab inuicem suis positiuis distinctiuis, quorum alterum vnum,alterum reliquum constituit, quæstione 25. articu. 1.folio 59.columna 2. A
Prosecutio per se sibi vendicat bonum,& econuerso, & similiter fuga per se sibi vendicat malum, & econuerso, q.42.ar.1.fol.87.columna 2. B
Prudentia est in intellectu vt se extendit ad singularia.Vbi intellectus dicit seipsum,& connotat cogitatiuam,quæ est ratio particularis.Vel prudentia est in intellectu principaliter,& in cogitatiua & memoratiua secundario, q. 57.ar.4 fo.116.col.1.E
Prudentia est recta ratio agibilium, appetitu recto particularis finis facta & firmata,quæstio.58.artic.5.fol.118. columna 4.K
Prudentia essentialiter pendet ab appetitu recto, quia prius actus prudentiæ est recte præcipere circa agibilia,conuenit enim vt distinguitur a suis partibus, & est consummatio cæterorum actuum.Sicut autem præcipere non est intellectuale quin depẽdeat ab appetitu,præcipit enim quilibet volens, ita rectè præcipere sibiipsi in moralibus non est nisi a recto appetitu, folio 119. columna 1. B
Prudentia,quia est in ratione vt subsłat appetitui,ideo appetitus affectio corrumpit æstimationem prudentiæ redundando in rationem vt eius subiectum, & non corrumpit æstimationem artis & geometriæ,q 58. artic. 5. ibidem, columna 4.I
Prudentia directiua in omnibus moralibus virtutum actibus est vna secundum speciem specialissimam, recta siquidem ratio agibilium iudicat inter agibilia diuersarum uirtutũ moralium, ergo est vna respectu omnium uirtutum moralium,quæstione 60.artic.1.folio 122.columna 1. E
Vnitas specifica rationis formalis veri obiecti prudentiæ, ex parte obiecti,attenditur pœnes vnitatem rationis formalis,quod est contingens agibile, ex parte vero subiecti unitas ista attenditur pœnes vnitatem modi iudicãdi,scilicet pœnes dispositionem appetitus, ibidem, columna 2.E
Prudentia infusa nec inquantum virtus, nec inquantum prudentia potest sine charitate,quia inquantum prudentia dependet magis ab vltimo,quàm a finibus proximis & propterea sicut nõ potest esse sine moralibus infusis, a fortiori non potest esse sine charitate,q.65.ar.4.fo.135. columna 3.H
Prudẽtiam dirigere virtutes morales etiam in præstituendo finem,quomodo intelligatur,quæst.66.ar.3.fol.137. columna 3.K
Pulchrum est quædam boni species, q.27.arti.1. folio 62. columna 1.A

¶QVA-

Q

QVALIS vnuſquiſque eſt ſecundum appetitum, talis ei videtur finis quo ad proſecutionem, quæ cõſtituit in præcepto, quæſt. 50 art. 5. fol. 174. & quæſt. 59. ar. 5. & fol. 119. colum. 4. H. & q. 77. articu. 1. folio 169. columna 1. B

¶ Quantitati cõuenit eſſe maiorem, & minorem in eadem ſpecie, non ex hoc q̃ eſt participabilis a ſubiecto, ſed ex hoc ipſo, quòd participat naturam materiæ, q. 52. arti. 2. fol. 105. colum. 4. I

Quæſtio, an eſt. Rem aliquam eſſe dupliciter quæritur, primo vt ſciatur ipſum eſſe, & ſic oportet primo poſt quid nominis, quærere an ſit, ſecundo vt ſciatur quare eſt, & hæc quæſtio eſt poſterior quæſtione quid eſt, quoniam prius oportet ſcire quidditatem in ſe, quàm ut cauſam eſſe rei, q. 49. art. 4. columna 1. B

Quolibet proferente contraria, ſolicitum eſſe ſtultum eſt, q. 23. in principio, fol. 55. col. 1. I

Quoties, Circunſtantia, 7.

R

RATIO in moralibus eſt ſicut imperans, & mouens, vis autem appetitiua ſicut imperata, & mota, q. 60. art. 1. folio 121. columna 4. K

Mouere regulatiue appetitum proprium eſt rationi reſpectu moralium, in ratione enim oportet eſſe legem regulatiuam appetitus, & habet mouere, & imperare eo modo quo lex mouet, & imperat, in moralibus autẽ oportet legem principari, & ei appetitum omnem obedire, fol. 122. col. 1. D

Ratio erronea non habet in ſe unde liget, ſed quatenus acceptatur. Vnde ex quacunque cauſa non acceptetur, vel in ſe, vel in applicatione, non ligat, q. 19. artic. 5. folio 46. columna 3. F

Ratio recta eſt duplex, quædam reſpectu proprij finis ipſius virtutis moralis, ſicut medium in cibo, & potu eſt finis abſtinentiæ proprius, quædam vero reſpectu finis extrinſeci, prout vita æterna eſt finis, ad quem fides formata ordinat abſtinentiam.

Ratio eſt nobilior appetitu, quia ex ſe apprehendit in vniuerſali, ideſt, quia ex ſe reſpicit res ſecundum eſſe eleuatum, in quo vniuntur omnia particularia quæ in re diuiſa ſunt, appetitus vero tendit in res quæ habent eſſe particulare, uniuerſale autem altioris eſt ordinis &c. q. 66. art. 3. fol. 137. col. 1. C

Rationis ſuperioris duę ſunt operationes, ſcilicet intuitus & conſolatio, & ad hanc ſecundam ſpectat deliberatio, & conſenſus, & ſecundum hanc dirigit inferiora, & reflectitur ſuper ſeipſam, quæſtione 74. artic. 9. folio 163. columna 3. K

Relationes ſunt in genere formarum actiuarum ut apprehenſæ, quàmuis nõ ſint in genere formarum actiuarum vt exiſtentes, q. 32. ar. 1. fol. 72. col. 2. B

Relationem non habere cauſam actiuam propriam intelligitur de cauſalitate propria, ſic q̃ terminetur ad ipſam ſolam, q. 55. ar. 1. fo. 111. col. 1. D

Regimẽ vnius eſt optimum reſpectu aliorum regiminum ſimplicium, non autem commiſtorum, &c. q. 95. ar. 4. folio 206. columna 3. K

S

SACERDOTIVM ante legem non diuina, ſed humana determinatione dignitas erat primogeniti, q. 103. art. 1. fol. 232. columna 3. H

¶ Sapientia continet intellectum & ſcientiam non vt partes integrales, ſed quaſi partes potẽtiales, habet enim ſe ſapientia ad intellectum, & ſcientiam ſic, quòd ipſa continet quicquid illæ, & eminentiori modo, q. 57. ar. 2. fol. 115. colum. 2. E

Sapientia rationes terminorum maxime vniuerſaliũ conſiderat, quia eſſe eſt proprius effectus primæ cauſæ. Iudicat autem de principijs, quia eorum cauſa conſiderat ratione terminorum, iudiciũ enim rei per illius cauſis fit, q. 66. arti. 5. folio 138. columna 3. K

¶ Sciẽtiæ habitus in nobis non eſt ſpecies intelligibiles, illę enim, & ſingulæ, & omnes carent contrarie[tem non, q. 53. art. 1. fol. 106. col. 1. E

Scientiæ habitus eſt ſimplex qualitas extendens[nes concluſiones ſpectantes ad eãdem ratio[liſſimam ſub hoc genere quod eſt ſcibile, q. 54. fol. 108. col. 4. H

Scientiæ unitas ſpecifica attenditur penes [cificam ſcibilis, non quantum eſt in hoc, [ſubſtantiæ, uel qualitatis, ſed inquãtum eſt [bilis, ibidem. I

Scientiæ habitus non eſt eſſentialiter plures [gibiles ordinatæ, ſed ſimplex qualitas, [tificus eſt eſſentialiter in prima ſpecie [eius ſpecies ſpecialiſſima, nulla autem [eſt compoſita ex pluribus qualitatibus [cierum, quales ſunt ſpecies intelligibiles, [lumna 1. A

Scientia, & uirtutes intelligibiles nullo [liter, ſ. nec materialiter remanerent [ligibiles in intellectu poſſibili non [67. art. 2. fol. 139. columna 4. G

¶ Secundũ quod ſumitur dupliciter, primo [denominatam tantum, ſecundo vt [radicem, quæſt. 52. ar. 1. folio 103. [

Senſualitas, quia ſecundum ſe habet [ſufficiat ad peccatum ueniale, ideo [attribuitur, quia vero non habet [vt poſſit in peccatum mortale, [cere bonum rationis, & finem, ideo [peccatum mortale, quæſtione 74. [columna 3. F

Senſualitatis omnes motus quos [præuenire, ſi non præuenit quando, [ta, quæſt. 74. art. 3. fol. 160. columna 4. H

Senſualitatis ſingulos motus [uenire, ibidem. K

Senſualitas, ideſt, pars appetitiua [tur, primo ut ſenſitiua eſt abſolute, [in ſe peccatum, ſecundo vt eſt [pium, & conſequenter ſubiectum [tio ut eſt mota a deliberatione, & [ſubiectũ uirtutis & vitij, actus [talis, quæſt. 74. artic. fol. 161. [

Similitudo ex parte ſubiecti eſt [quid ſit ex parte obiecti. [

Quinq; modis poteſt [ris. Primo, ut quoddam [tio determinans [amoris cauſa: [ad hoc, quòd [boni ad hoc, q̃ ſit cauſa amoris, quinto, [parte ſubiecti, ita q̃ [num ſit propria cauſa amoris ut [parte ſubiecti, quæſtio. 27. arti. 1. fol. [

Apprehendi vt ſimiles [columna 4. H

Syndereſis eſt virtus, [eſt primo omnium [folio 537. columna 4. F

Et eſt habitus [do, quæſtio. 94. [caret latitudine, [artic. 1. fol. 104. columna 1. A

Spes differt a deſperatione, [& receſſum, & a [& impoſſibilitatem [1. fol. 84. columna 1. D

¶ Subditus. [tus cuiuslibet [quæſtio. 92. [

¶ Superbia dicitur [nem intentionis, [ſuum eſt finis [quæ alia vitia [colum. 2. C

T

TENTATIO carnis, si ratio ei resistat, non est peccatum, q 80. art. 3. fol. 196. col. 2. E
Tempus sacrum. Circunstantia.
Timoris obiectum includit in se tria, s. malum, arduum, futurum, ex quibus redditur ratio timendorum, & non timendorum, & magis, & minus timendi, quæstio. 42. fol. 87. columna 3. H
In timore semper fit cõtractio ad intus: sed quia non semper fit vsque ad frigus ingrossans, ideo in litera negatur contractio naturę corporeæ, non quia non fiat, sed quia non sit consummata vsque ad frigus, quæstione 44. art. 1. fol. 89. columna 1. I
¶ Tristitiæ passio est in sola concupiscibili, Ad Scot. quæst. 23. ar. 4. folio 57. columna 3. K
Malum coniunctum est per se primo causans tristitiam, bonum autem amissum, per se secundo ex parte obiecti, q. 36. artic. 1. fol. 79. columna 4. I
Tristitia solitarie sumpta, est mala moraliter, quia importat aliquid solitarie sumptum dissonans rationi, spriuationem boni, inquietudinemque appetitus, q. 39. articu. 1. folio 82. columna 4. I

V

VERI ratio nobilior est, quàm ratio boni, quia absolutior est, quæstio. 66. arti. 3. columna 3. I
¶ Veritas intellectus speculatiui consistit in hoc, quod cognoscere adęquatur rei cognitæ, veritas autem intellectus practici consistit in hoc, quòd dirigere adæquatur principio directiuo, quæstione 57. articulo 5. folio 166. columna 3. I
Vegetabilia an moueant seipsa, quæstio. 6. articu. 1. fol. 18. columna 2. D Mouere.
Vires inferiores apprehẽsiuæ dupliciter sumuntur, primo secundum naturam & sic a natura, & non a virtute nec habitu determinantur. Alio modo vt sub unt rationi, & sic ordinatur ad intellectus perfectionem, quæst. 56. art. 5. fol. 114. columna 1. B
¶ Virginitas, & paupertas non habent specialem rationem virtutis, & consequẽter nec specialia extrema, inter quæ medient infra proprias materias in ordine ad regulam tam diuinam, quàm humanam, sed ex extrinseco fine, & religionis actu, scilicet voto, quæstio. 64. articu. 1. fol. 130. columna 3. H
¶ Virtutis distinctio secundum rationem speciei in ordine ad obiectum, & secundum ordinem ad actum, seu secũdum specificam differentiam, & rationem vt sic, & secundum hanc conditionem, scilicet esse principium actus recti, est bona, quæstione 66. articulo 4. fol. 136. colum. 4. K
Omnia obiecta virtutum sumpta secundum actus, quibus homo attingit illa, possunt referri ad bonum priuatum alicuius personæ, vel bonum commune multitudinis, q. 96. arti. 3. fol. 299. columna 4. H
An modum istum virtutis, s. volens & eligens, bene probetur in litera non cadere sub lege humana, quæst. 100. art. 9. fol. 220. colum. 1. B
¶ Virtutum consummatio non est natura, quia natura est determinata ad vnum, consummatio autem virtutum non est secundum vnum modum actionis, sed diuersimodè secundum diuersas materias, in quibus virtutes operantur, & secundum diuersas circunstantias, q. 63. artic. 1. folio 148. columna 3. F
Sicut lumen naturale est quoddam præsuppositum principium, vt origo virtutum in nobis naturaliter preexistẽs, ita in esse supernaturali oportet ponere lumen supernaturale principium, & originem omnium infusarum virtutum, q. 110. art. 3. fol. 254. col. 1. D
Principia naturaliter cognita secũdum naturalem eorum inchoationem in anima, sunt seminaria omnium virtutum, q. 63. ar. 1. fo. 128. col. 2. D
Virtutum intellectus, & scientiæ actus in compositione consistit, & compositio secundum diuersas materias diuersimodè a recto fit intellectu, ideo consummatio harum virtutum non est secundum vnum modum actionis, sed diuersimodè secundum diuersas materias, ibid. columna 3. K
In virtutum omnium genere nobilius semper est generãs. Licet enim actus præcedentes habitum virtutis sint secundum se imperfecti, vt tamen ex altiori oriũtur principio, generatiui sunt virtutis, q. 63. articu. 2. folio 129. columna 2. E
Virtute nullus male vtitur vt principio mali actus, quamuis male vtatur ipsa principiante bonum actũ, ordinando ad extraneum malum finem, quod tamen impossibile est in virtutibus quæ non possunt esse informes, q. 55. art. 4. fol. 111. col. 3. F
Virtus inquantum huiusmodi, est operatiua, facit enim operationem ordinatam, siue ordinationem in actu tanquam effectum proprium nec relationem habere sic effectiuam per se causam inconuenit, sed oportet quãdoque, fol. 110. colum. 4. G
Omnis virtus humana, non moralis, est intellectualis, qõ. 58. arti. 1. fol. 117. colum. 3. G
Virtus moralis sicut quælibet alia est essentialiter habitus, sed moralis est habituatiua appetitus ad eliciendũ actus quando, vbi, sicut, quantum oportet, propter bonum rationis, q. 55. artic. 1. folio 110. columna 3. F
Virtus moralis addit super habitum differentiam specificam, sicut homo super animal, q. 55. ar. 1. fol. 110. col. 2. & in colum. 1. C
Virtutis moralis proprius finis est attingere medium, fol. 110 col. 2. C
Virtutis moralis formalis effectus dupliciter intelligitur. Primo, vt ex sua essentia habitus ille reddat appetitum habituatum ad actũ, & non plus: secundo, vt reddat appetitum habituatum ad actum cum omnibus eius conditionibus suæ latitudinis, ibidem. D
Virtus moralis dat facultatem, & rectũ usum per modum inclinantis, & non cum hac, vel illa limitatione, quod non facit ars, quæst. 56 artic. 3. fol. 112. colum. 4. & 113. columna 2. A
Virtutes in irascibili, & concupiscibili, scilicet temperantia, & fortitudo rectificant vtì: quia stabiliunt fines prudentiæ regulatiuæ ipsius vti ex illius finibus vt principijs, & sic extendunt se ad voluntatem mediate, fol. 113. columna 1. E
Virtutes morales acquisitæ, vt imperãtur a charitate, non ordinantur ad vltimum finem supernaturalem vt ad proportionatum secundum se, sed ex parte ordinantis tantum.
Virtutes autem morales infusæ ordinantur, vt secundum se proportionatæ ad talem finem supernaturalem, folio 129. columna 4. K. Infusio. Habitus.
Virtutes morales infusas præter tres theologicas, & quatuor Cardinales ponere necesse est, Ad Scotum, q. 63. ar. 3. ibidem, columna 3. I
Virtutes theologicæ acquisitæ non dantur, quia improportionata sunt acquisita omnia ad actus infallibiliter rectos, & proportionatos supernaturalibus, quæstio. 62. art. 3. folio 127. colum. 4. G
Virtutes morales omnes sunt circa passiones, & operationes, sed aliquæ principaliter operationes aliquæ principaliter passiones bonificant, quæstione 60. articulo 2. folio 123. columna 1. A
Virtutes morales circa passiones non possunt poni in angelis vel Deo, quæstione 61. artic. 5. ad primum, fol. 126. columna 1. D
Virtutes Cardinales dicuntur principales, vel vt genera, vel gratia præcipuæ materiæ, quæst 61. articu. 3. fol. 125. columna 2. C
Virtutes Cardinales dicuntur quæ virtuosam vitam sustinent, & super quas vniuersa studiosa vita firmatur, ac opera proprie explet, quæst. 61. in principio, folio 124. columna 4. G
Virtutum moralium distinctio, in politicas, purgatorias, & purgati animi, non est distinctio virtutum secundum essentiam, sed secundum statum, & actus perfectionem, quæstione 61. articulo 5. folio 126. columna 1. A
Ex concursu actionis, & passionis circa idem, plures virtutes politicæ fiunt, quæstio. 60. articu. 2. folio 122. columna 4. K
Virtutes morales acquisitæ, si secundum humanas causas iudicium fiat, dicuntur & sunt inter maxima bona hominis, & simpliciter virtutes, & hoc spectat ad moralẽ.

Si

Si autem de eisdem iudicandum sit secundum supernaturales, & diuinas causas, sic sunt, & dicuntur virtutes secundum quid, & hoc spectat ad theologum, ibidem.

Virtutes morales imperfectæ, quo ad statum, sicut se habent ad prudentiam, ita fides & spes ad charitatem: vtrobiq; enim contingit defectus status ex subtractione principij, & indispositione subiecti. Virtutes enim morales habent pro subiecto appetitum vt subest rectæ rationi perfectè, quæ est prudẽtia simpliciter, & fides, & spes intellectum motum a voluntate perfecta, & voluntatem affectam meritis pręsentibus, quorum vtrumque sola charitate habetur, quæstio. 65. arti. 4. folio 135. columna 2. E

Virtutes intellectuales imperfectæ secundum statũ dicuntur virtutes, morales autem nisi sint secundum statum perfectæ, non dicuntur virtutes, quæstione 66. articu. 1. folio 136. colum. 1. C

Virtutes intellectuales sunt nobiliores simpliciter quàm morales, quia habẽt nobilius obiectum, morales autem sunt nobiliores secundum quid, scilicet secundum communem rationem virtutis, quia dant non solum facultatem actus recti, sed facultatem recte vtendi ipsa facultate, quæstione 66. art. 3. folio 137. colum. 1. C

Virtutum intellectualium post hanc vitam remansio concluditur potius ex sui causa, s. speciebus intelligibilibus, quam ex suæ essentiæ natura propter maiorem doctrinæ certitudinem, vel hoc fit per species intelligibiles intelligendo ipsas, & quicquid se tenet ex parte ipsarum, quæstione 66. articulo 2. folio 139. columna 4. I. & fol. 140. columna 1. A

Virtutes in eodem existentes, vt perficiunt subiecta, vt mota a prudentia, vel charitate sunt æquales proportionaliter, vt vero perficiunt eadem vt tendentia in proprias materias, sunt inæquales, quæstio. 66. articulo 2. fol. 136. columna 4. F

Augmenti intensiui virtutum quatuor causæ, scilicet consuetudo, naturalis inclinatio, iudicium perspicacius, & gratia, quæstione 66. articulo 1. folio 136. columna 1. E

Virtutes morales infusæ perficiunt in ordine ad vltimum finem simpliciter, acquisitæ vero in ordine ad vltimum finem in genere, idest, boni humani, puta fęlicitatis positæ, 10. Ethic. Et ideo primæ sunt virtutes simpliciter, secundæ secundum quid, quæstio. 65. articu. 2. folio 134. columna 2. D

Virtutes omnes morales sunt connexæ, quia uirtus moralis exigit prudentiam, & prudentia omnes tres virtutes morales, quæstione 65. art. 1. folio 32 col. 4. F

Solæ uirtutes perfectæ sunt connexæ, ibidem. H

Virtus perfecta quid importet, & quid itidem imperfecta. fol. 132. col. 1. E

Virtus intellectualis, puta, prudentia, includitur in morali, & econuerso moralis in intellectuali, scilicet prudentia. Cum enim prudentia proprie attendatur secundum suum proprium, & præcipuum actum, qui est recte pręcipere, & ipse sit principium rectè electionis, uirtus moralis cui attribuitur electio pro proprio actu, pendet necessario ex prudentia. & rursus quia ipsum recte præcipere pẽdet ab appetitu recto, consequens est, quòd prudentia pendeat ab appetitu recto, q. 58. artic. 4. & 5. fol. 119. columna 2. B & colum. 3. H

Consistere in medio computatur inter proprietates virtutis, ponitur autem in diffinitione virtutis, sicut sæpe proprietates notiores admittuntur in diffinitionibus, vt latentes differentiæ insinuentur, quæstio. 64. in principio, folio 130. columna 2. C

Virtus secundum essentiam est in medio, quæ est in medio duorum vitiorum. Secundum effectum vero dicitur virtus esse in medio quæ in propria materia circa quam est, medium facit inter plus, & minus illius, seu in illa, ad illam, illi &c. quæst. 64. arti. 1. ibid. E

Virtus moralis non secundum essentiam, sed secundũ effectum media inter passiones dicitur, quia scilicet inter passiones constituit medium, eligendo eas in illa quantitate &c. quia in medio secundum rationem cõstituuntur, hoc enim effectus virtutis moralis est, q. 59. fol. 120. columna 2. B

In virtutibus medium rationis consistit in affirmatione propriæ materiæ, & omnium condition[...] ad rationem rectam: medium autẽ rei co[...] litatem rei ad rem, seu personam alteram, [...] folio 130. colum. 4. H

Virtutis intellectualis secundum se mensura [...] nec speculatiuè est aliquod virtutis genus, [...] deretur in infinitum, quæstione 64. artic[...] columna 3. F

Virtus intellectualis quę vocatur intellectus [...] principiorum, secundum se est in medio [...] trariorum, ibid. col. 2. C

Virtus theologica nõ consistit in medio nec [...] cti, nec ex parte actus, Ad Scot, quæst. 64 [...] columna 1. B

Vim aliquam animæ existentem in potentia [...] non agere, & ad agere hoc, vel illud, [...] motoribus, quomodo intelligatur, q. 9. [...] columna 1. A

Vitij nomine significatur habitus vitij, pec[...] mine actus ipse vitii, quæst. 71. in princip[...] columna 3. H

Vbicũque est virtus in medio, contingit, [...] & per defectum peccare siue simul, siue [...] vno, siue pluribus vitijs, non est curæ, [...] cu. 4. folio 131. columna 4. G & folio 13[...]

Vnumquodque est magis minus tale secund[...] tutiui propriam latitudinem, quæstione [...] ad primum.

Vnumquodque sicut agitur, ita aptum na[...] econuerso, q. 49. artic. 3. fol. 92. column[...]

Volitio omnis exigit quid, & cur, quæstio [...] columna 4. I

Non quicumque vult præmissas, seu antece[...] clusionem, seu consequens in se ipso, in [...] quicumque vult antecedens, vult conse[...] ter, vel vt in pluribus, quæst. 13. artic. 6. ad [...] 33. columna 2. B

Ad rationem voluntarij indirectè, non suffic[...] voluntate, & negatio prouisionis, sed oport[...] currere. s. posse debere, & non velle, vel no[...] 6. ar. 4. fol. 18. columna 4. G

Ad rationem voluntarij indirecte non suffic[...] negatio, sed adesse oportet obligationem, [...] 18. arti. 9. fol. 44. columna 2. I

Cum voluntarium dicatur dupliciter, scilicet [...] litum, vel quia in potestate voluntatis, [...] in littera ex hoc quòd primus actus volunta[...] test esse voluntarius primo modo inferi, [...] modo est voluntarius, quæstione 9. articulo [...] columna 3. G

Vota, & contractus, & cætera facta ex metu [...] in constantem virum sunt voluntaria, qu[...] habeant inuoluntarij admistum, ac per [...] ardua, peccata sunt mortalia, quæst. 6. arti[...] columna 4. I

¶ Voluntatis actuum tres ordines, primus [...] neam rectam, & respectu eiusdem obiecti, [...] cundum reflexionem super hunc, vel illum, [...] cundum ipsos actus reflexos inter se, [...] lumna 1. C

Duplex est habitudo volũtatis ad volitum [...] id quod est ad finem. Prima secundum qu[...] est in voluntate: secunda, secundum quod [...] volitum in se realiter tendit, quæstio. 16. a[...] columna 4. K

Quamuis primus actus volũtatis sit ex [...] exteriori, non obiecto, sed ex causa effecti[...] tamen iam ex hac finis volitione seipsam [...] lendum alia propter finem, quod brutis n[...] quia ad omnia mouentur ex instinctu, [...] fol. 26. colum. 1. E

Voluntas respectu primi actus se habet vt m[...] & Deus vt mouens. Et nomine primi a[...] ligitur solus ille quem voluntas in princ[...] operationum suarum habet, sed quicunq[...] consilio, & præuio motiuo ad bonum, q. [...] columna 5. H

Voluntas dicitur moueri non solum a bono [...] prehenso per rationem, sed etiam a bono [...]

per ſenſum, inquantum bonum apprehenſum per ſenſum permittitur concurrere cum apprehenſo per rationem in idem motiuum, ita quòd motiuum voluntatis nõ ſolum eſt bonum vniuerſale apprehenſum per rationem in ſua puritate, ſed etiam coniunctum cum bono apprehenſo per ſenſum, quæſtione 10. articulo 3. folio 28. colum. 3. K

Ad volendum ſufficit voluntas cum obiecto, ſed ad volendum, ita quòd ly a ſe, dicat cauſalitatem applicandi ſeipſum ad volendum, non ſufficit voluntas cum obiecto, ſed exigitur voluntas præuolens finem, q. 9. ar. 4. fol. 26. columna 1. A

Voluntatis obiectum eſſe vniuerſale bonum, quomodo intelligatur, quæſtione 2. articulo 7. & 8. folio 7. columna 1: A

In hac literæ propoſitione.

Voluntatis obiectum eſt finis, ſermo eſt de primo & formali obiecto voluntatis, quęſtione 1. articulo 1. folio 1. columna 3. F

Quomodo iſta literæ conſequentia valeat.

Voluntatis obiectum formale eſt finis, ergo omnes actiones humanæ ſunt propter finem, quæſtione 6. articu. 1. ibidem. H

Voluntas reducitur ad actum per præcedentes actus ex parte ſubiecti, quæſtione 75. articulo 2. folio 164. columna 4. E

Quia res immaterialis eſt formalioris, & vniuerſalioris virtutis, quàm corpus, ſecundum veritatem non poteſt a corpore moueri neque vt ab obiecto, neque vt a motore ad exercitium: conceditur tamen in litera, & alibi quòd voluntas, ſeu intellectus mouentur ab exteriori tamquam obiecto, non autem tamquam a motore ad exercitium, quia ad mouẽdum obiectiuè exteriora concurrunt, & ſi non ſufficienter, tamẽ inchoatiuè, mediatè, & vt materia obiecti: ad mouendum autem ad exercitiũ nullo modo concurrunt ex parte motoris ad exercitium, eſt enim talis motor ſolus Deus cũ ipſa voluntate, q. 9. artic. 5. fol. 26. col. 2. D

Aliud eſt voluntatem neceſſario moueri ab obiecto ad exercitium actus, & voluntatem ſic diſpoſitam neceſſario moueri ad exercitium actus. Primum enim falſum eſt, & denotat quòd obiectum eſt talis, & ſic efficacis naturæ, quòd poteſt voluntatem ad exercitiũ actus neceſſario ducere, ſecundum vero verum eſt, & denotat naturam voluntatis, quæ habet quendam motum naturalem non ſemper actu, ſed quando eſt in certa diſpoſitione, quæſtione 10. articulo 2. folio 28. columna 1. C

Obiectum vndique bonum neceſſario mouet voluntatem ad ſpecificationem actus, ibid. D. & columna 2. A

Cum quæritur, an volũtas moueatur de neceſſitate a ſuo obiecto, ſumitur neceſſarium verè, & propriè, ꝙ ſcilicet impoſſibile eſt aliter ſe habere, & eſt ſermo de neceſſitate naturali, quæſtione 10. articu. 2. folio 27. columna 4. K

Volũtatis determinatio quo ad exercitium, vehementior ac naturalior eſt ſui determinatione ad ſpeciẽ, & obiectum, includit enim illam, & addit, quæſtio. 10. arti. 2. folio 28. columna 2. E

Eſſe viuere, & huiuſmodi, dupliciter ſumi poſſunt, primo vt ſunt quædam particularia bona ſecundum ſeipſa, & ſic poſſunt, licet raro, repudiari, eo quòd defectum habent alicuius boni quod appetitur. Alio modo vt ſunt neceſſario connexa beatitudini, & ſic quantum eſt ex parte ſui, non poſſunt repudiari, ibidem, columna 3. F

Voluntas, quia ad tertium volitorum genus, puta eſſe, viuere, &c. determinata eſt naturaliter quo ad ſpecificationem vt in pluribus, & a cauſa vt in pluribus non neceſſario prouenit effectus, ideo quælibet particularia bona, etiam eſſe, viuere, intelligere, non neceſſario mouent voluntatem ad ſpecificationem actus, ibidem, columna 2. E

Quomodo ſtet quòd appetitus ſenſitiuus mouet voluntatem ex parte obiecti, ſi ratio quare moueat voluntatem ſit ex parte diſpoſitionis ſubiecti, vt in litera dicit, q. 9. ar. 2. fol. 24. columna 4. K. Mouere.

Quomodo voluntas moueatur a paſſione, q. 77. articu. 1. folio 168. columna 4. I

An voluntas quantum ex ſe eſt parata, ſed propter impotentiam ceſſans ab opere, ſit perfecta ac ſi operaretur, q. 20. art. 4. fol. 51. columna 3. H

Voluntas parata, quamuis non operans propter impotentiam, nihil de præmio, uel pœna perdit eſſentiali, quamuis careat aliqua accidentali remuneratione, uel pęna, reſpondenti ipſi exercitio actus exterioris, folio 52. columna 1. A

Voluntas poteſt dici, & eſſe completa dupliciter.

Vno modo, ſecundum illam habitudinem qua volitum eſt in voluntate: alio modo, ſecundum illam qua voluntas tendit in realem aſſecutionem voliti, folio 51. columna 4. I

Voluntatis completio & incompletio attenditur ſecũdum modum motus voluntatis, quæſtione 13. artic. 5. fol. 32. columna 4. K

Cum quæritur, an voluntas ſit tantum finis, an etiam eorum quæ ſunt ad finem, ſumitur voluntas pro volitione, non pro ipſa potentia volitiua, quæſtio 8. articulo 2. fol. 22. columna 2. K

Quomodo ualeat probatio huius concluſionis.

Voluntas ſecundum, quod nominat actum, proprie loquendo, eſt finis tantum, ibid. columna 4. K

An in hoc quæſito, Vtrum voluntas eodem actu feratur in finem, & in id quod eſt ad finem, quæratur de ipſa volitione, aut vniuerſaliter de actu voluntatis, quæſ. 8. art. 3. folio 23. columna 2. A

Quomodo intelligatur, quòd voluntas quando mouetur in finem, inquantum huiuſmodi, moueatur quoque neceſſario eodem motu in finem, cor. folio 23. columna 2. E

Voluntas non eget continentia, vt inclinetur quantum in ſe eſt in bonum rationis proprium volentis, ſed vt reſiſtat inſurgentibus paſſionibus appetitus ſenſitiui, q. 56. arti. 6. folio 114. colum. 3. I

In voluntate noſtra quantum eſt ex parte volũtatis, eſt ſufficiens determinatio ipſius ad proprium bonum, ac per hoc ad bonum ſecundum rationem ipſius volentis, & cum hoc ex coniũctione ad partem ſenſitiuam ſortitur neceſſitatem habitus ad reſiſtendum contrarijs, quibus iungitur, ibid. col. 4. F

An in voluntate detur actus neuter, ideſt, qui nec ſit finis, nec eorum quæ ſunt eſt finem, Ad Sco. quæſt. 8. in princ. & quæſt. 47. fol. 21. columna 4. I. & fol. 94. columna 3. K & columna 4. K

Quia naturale diſtinguitur contra liberum, ſequitur ad naturale, ideſt, ſubſtantiale, omne enim naturale eſt ſubſtãtiale, ex hoc quòd author declarauit in voluntate inueniri motum naturalem, ideſt ſubſtantialem, optimè ſatisfecit quæſito, an ſit talis motus naturalis vt diſtinguitur contra liberum, quæſtione 10. articulo 1. folio 27. columna 1. B

An præter bonum & beatitudinem omne conueniens alicui ſecundum ſuam naturam, ſit naturaliter ab eo volitum, ibidem. E

An in voluntate ſit aliqua paſſio, quæſtione 22. articulo 3. folio 55. colum. 2. E

Voluntas actus ſimiles paſſionibus appetitus ſenſitiui, metaphoricè conſueuimus vocare paſſiones, vt velle vindictam vocamus iram, & velle malum alicui, odium. q. 22. articu. 3. ibid. col. 3. H

Volũtas ſimpliciter, & abſolutè a toto genere eligibilium libera eſt, quæſt. 13 articu. 6. ad primum, folio 33. col. 3. F Eligere.

Voluntas quantum ad propoſitum, poteſt dupliciter conſiderari, ſcilicet vt res eſt, & vt cauſa eſt, & in ratione cauſæ voluntas & natura ſecundum proprias cauſandi differentias diſtinguuntur.

Et quia ratio cauſæ in natura ad cauſam ſpectat inquantum res eſt, hinc apparet quòd voluntas vtriuſque cauſę rationem habet.

Quia vlterius natura eſt cauſa eſſentialiter prior cauſa voluntaria, apparet quod voluntas non ſolum natura quædam eſt, ſed prius habet naturæ rationem cauſalitatemque propriam.

Quia demum in cauſis eſſentialiter ordinatis coniunctis in unam, id quod eſt prioris cauſæ proprium participatur a poſteriori, ut ſupremum infimi attingat infimum ſupremi, apparet quòd uoluntatis prima opera oportet eſſe naturalia, & prius ipſam uelle aliquid naturaliter,

Lib. Coll. Soc^tis Iesu Paderb. a^o. 1610.

quam

quam libere, quæstione 10. articu. 1. ad primum, fol. 27. columna 2. F

Impossibile est voluntatem peccare absque ignorantia, vel errore intellectus, quia voluntas est solum boni, vel apparentis boni.

Sed ignorantiæ nomine in proposito intelligitur etiam ipsa actualis inconsideratio, quæstione 77. articu. 2. fol. 169. colum. 2. C

Voluntas simpliciter diuinæ voluntatis in volito formaliter conformis, illa sola est, quæ sub ratione boni non apparentis, sed veri exercetur, quæst. 19. articu. 10. folio 48. columna 2. E

Vulnera humanæ naturæ, quomodo peccati, cum superius dictum sit, quod quæ importat hæc vulnera, est ipsum pec le, nihil enim est sui ipsius effectus, quæ 185. columna 4. G

Z

ZELVS sumitur dupliciter, scilicet ferventi dilectione, & formaliter pro cientium sibi, vel amicis, quæstione folio 64. columna 2. D

FINIS.